

RAÜL CASTÁN LÓPEZ

És viable econòmicament una Catalunya independent?

*Treball Fi de Carrera
dirigit per
Dr. Joan RIPOLL ALCÓN*

*Universitat Abat Oliba CEU
FACULTAT DE CIÈNCIES SOCIALS
Llicenciatura en Economia*

2013

Resum.

En els darrers mesos el sentiment sobiranista entre la població catalana ha experimentat un gran creixement. Actualment, és un dels temes centrals en l'actualitat política a la premsa catalana i espanyola. És per aquest motiu que en aquest treball analitzarem la viabilitat econòmica d'un hipotètic Estat català.

Comencem comparant les dades macroeconòmiques de Catalunya amb la resta de països de la Unió Europea, on veurem com alguns països amb característiques similars a les de Catalunya són els països europeus amb un nivell més alt de desenvolupament.

L'eix central del debat sobiranista en l'aspecte econòmic es fonamenta en la balança fiscal, d'una banda, i en la balança comercial, d'una altra banda. La balança fiscal de Catalunya amb l'Estat espanyol presenta un dèficit crònic des de fa bastants anys. Pel que fa a la balança comercial, les exportacions catalanes a l'estranger estan guanyant cada cop més pes vers les exportacions catalanes a la resta de l'Estat espanyol, per la qual cosa la dependència de l'Estat espanyol per part de les empreses catalanes cada cop va minvant més.

La darrera polèmica la trobem en la inversió pública de l'Estat espanyol a Catalunya. Els catalans i catalanes aporten una sèrie d'impostos a l'Estat però no reben la part que els pertoca en inversions en infraestructures i en despesa pública, fet que posa en perill el futur de Catalunya.

Resumen.

En los últimos meses el sentimiento soberanista entre la población catalana ha experimentado un gran crecimiento. Actualmente, es uno de los temas centrales en la actualidad política en la prensa catalana y española. Por este motivo en este trabajo analizaremos la viabilidad económica de un hipotético Estado catalán.

Empezaremos comparando los datos macroeconómicos de Catalunya con el resto de países de la Unión Europea, donde veremos cómo algunos países con características similares a las de Catalunya son los países europeos con un mayor nivel de desarrollo.

El eje central del debate soberanista en el aspecto económico se fundamenta en la balanza fiscal, por un lado, y en la balanza comercial, por otro lado. La balanza fiscal de Catalunya con el Estado español presenta un déficit crónico desde hace bastantes años. Por lo que respecta a la balanza comercial, las exportaciones catalanas al

extranjero están ganando cada vez más peso sobre las exportaciones catalanas al resto del Estado español, por lo que la dependencia del Estado español por parte de las empresas catalanas va menguando cada vez más.

La última polémica la encontramos en la inversión pública del Estado español en Catalunya. Los catalanes y catalanas aportan una serie de impuestos al Estado pero no perciben la parte que les corresponde en inversiones en infraestructuras y en gasto público, hecho que pone en peligro el futuro de Catalunya.

Abstract.

In the last months the national identity among Catalan people has experienced an incredible growth. Nowadays, this is one of the main topics in the current political press in Catalonia and Spain. For that reason, in this project we are analyzing the economical feasibility of a hypothetical Catalan State.

We are starting with a comparison of the macroeconomic data of Catalonia versus the rest of the countries in the European Union, where we will see how some of the countries with similar features to Catalonia are the European countries with a high level of development.

The centre of the national debate in the economical aspect is based on the fiscal balance, on one hand, and on the trade balance, on the other hand. The fiscal balance of Catalonia with the Spanish State presents a chronic deficit since many years ago. Regarding to the trade balance Catalan international exports are gaining more weight in comparison to the Catalan exports to the rest of the Spanish State, this is why the dependence of Catalan companies on the Spanish State is increasingly dropping.

The last controversy is found on the public investment of the Spanish State in Catalonia. Catalan people contribute with a lot of taxes to the State but they do not receive enough investment on infrastructure and public expenses, the fact that endangers the future of Catalonia.

Paraules clau

Catalunya - independència - viabilitat econòmica - balança fiscal - balança comercial - inversió pública
--

Índex.

1. Introducció.....	7
2. L'argument dels indicadors macroeconòmics.....	9
2.1. Arguments a favor.....	9
2.1. Arguments en contra.....	14
2.3. Síntesi.....	16
3. L'argument de la balança fiscal.....	17
3.1. Arguments a favor.....	17
3.2. Arguments en contra.....	25
3.3. Síntesi.....	29
4. L'argument de les finances públiques.....	31
4.1. Viabilitat d'una hisenda pública catalana.....	31
4.1.1. Arguments a favor.....	31
4.1.2. Arguments en contra.....	34
4.1.3. Síntesi.....	36
4.2. Seguretat Social i sistema de pensions.....	37
4.2.1. Arguments a favor.....	37
4.2.2. Arguments en contra.....	40
4.2.3. Síntesi.....	42
4.3. Deute públic.....	43
4.3.1. Arguments a favor.....	43
4.3.2. Arguments en contra.....	45
4.3.3. Síntesi.....	46

5. Inversió.....	49
5.1. Inversió en infraestructures ferroviàries.....	49
5.1.1. Arguments a favor.....	49
5.1.2. Arguments en contra.....	50
5.2. Inversió en infraestructures aèries.....	51
5.2.1. Arguments a favor.....	51
5.2.2. Arguments en contra.....	56
5.3. Inversió en la xarxa de carreteres.....	57
5.3.1. Arguments a favor.....	57
5.3.2. Arguments en contra.....	62
5.4. Síntesi.....	63
6. L'argument de la balança comercial.....	65
6.1. Arguments a favor.....	65
6.1.1. Boicot comercial.....	72
6.1.2. Efecte frontera.....	75
6.2. Arguments en contra.....	77
6.2.1. Boicot comercial.....	80
6.2.2. Efecte frontera.....	81
6.3. Síntesi.....	82
7. Conclusions.....	85
8. Bibliografia.....	87

Gràfics

Gràfic 1. Creixement del PIB dels països de la UE.....10

Gràfic 2. Creixement del PIB dels països europeus independitzats recentment.....11

Gràfic 3. Evolució de l'Indexcat.....	12
Gràfic 4. Comparativa de la superfície dels països europeus.....	15
Gràfic 5. Les balances fiscals a Alemanya.....	20
Gràfic 6. Posició relativa de les CCAA, any 2006.....	22
Gràfic 7. Balances fiscals de les comunitats autònomes, any 2008.....	23
Gràfic 8. Impostos recaptats a Catalunya sobre el total d'Espanya.....	28
Gràfic 9. Comparativa rati afiliats/pensionistes.....	41
Gràfic 10. Comparativa de la pensió mitjana.....	41
Gràfic 11. Evolució del deute de la Generalitat de Catalunya.....	43
Gràfic 12. Distribució dels vols intercontinentals que operen a Espanya (2011).....	54
Gràfic 13. Evolució de la inversió real en infraestructures a Catalunya i a Madrid.....	63
Gràfic 14. Exportacions catalanes a Espanya i a la resta del món.....	66
Gràfic 15. Saldo comercial de Catalunya amb Espanya.....	69
Gràfic 16. Saldo comercial de Catalunya.....	69
Gràfic 17. Saldo comercial de Catalunya l'any 2010.....	78

Taules

Taula 1. PIB per càpita en PPA als països de la UE-15.....	9
Taula 2. Composició de l'Indexcat.....	11
Taula 3. Pes dels sectors industrials i manufacturers a l'Estat espanyol (2008).....	13
Taula 4. Població de Catalunya en relació als països de la UE-15.....	14
Taula 5. Balança fiscal de Catalunya pel mètode del flux monetari neutralitzat.....	19
Taula 6. Balança fiscal de Catalunya pel mètode del flux benefici neutralitzat.....	19
Taula 7. Balança fiscal catalana pel flux monetari neutralitzat i no neutralitzat.....	25
Taula 8. Balança fiscal de Catalunya pel mètode del flux benefici no neutralitzat.....	26

Taula 9. Balança fiscal de Catalunya segons els contraris a la independència.....	27
Taula 10. Ingressos addicionals de Catalunya com a Estat.....	31
Taula 11. Despeses addicionals de Catalunya com a Estat.....	32
Taula 12. Ingressos i despeses addicionals de Catalunya com a Estat.....	33
Taula 13. Recursos econòmics dels governs autonòmics.....	34
Taula 14. Evolució del saldo del sistema de la Seguretat Social.....	38
Taula 15. Evolució del saldo del sistema de la Seguretat Social amb neutralització.....	38
Taula 16. Saldo de la Seguretat Social catalana, any 2011.....	40
Taula 17. Comparativa línies d'AVE de l'Estat espanyol.....	49
Taula 18. Països que tenen prohibit l'ús de l'aeroport d'El Prat.....	53
Taula 19. Pes relatiu de les CCAA i la seva xarxa de carreteres d'alta capacitat.....	59
Taula 20. Destinació de valor afegit generat a Catalunya.....	65
Taula 21. Exportacions de les CCAA a la resta del món.....	67
Taula 22. Exportacions de béns i serveis en % del PIB per a l'any 2007.....	68
Taula 23. Impacte d'un boicot comercial en el PIB català.....	72
Taula 24. Comparativa de les exportacions de Catalunya l'any 2010.....	77
Taula 25. Impacte econòmic d'una hipotètica secessió de Catalunya.....	78

Figures

Figura 1. Evolució de la xarxa de carreteres a Barcelona i a Madrid.....	57
Figura 2. Mapa d'autopistes de l'Estat espanyol.....	60
Figura 3. Mapa d'autopistes de França.....	61
Figura 4. Acords i tractats entre els diferents països europeus.....	71

1. Introducció.

El creixement del sentiment sobiranista que s'està produint actualment a Catalunya no és nou. Des de fa molts anys ha existit aquest sentiment entre bona part de la població. La diferència és que avui dia aquesta part de la població que aposta per tenir un Estat propi ja aglutina una majoria, segons demostren els resultats de les darreres eleccions en clau plebiscitària al Parlament de Catalunya i les diferents enquestes i estudis que s'han dut a terme al respecte.

Ja no només són les raons ideològiques i sentimentals, sinó que ara també són les raons econòmiques les que juguen un paper molt important en la decisió de la gent que és partidària de l'Estat català. El tracte desfavorable per part de l'Estat espanyol cap a Catalunya en matèria econòmica ha impulsat enormement el moviment sobiranista al que fem referència. Però no només per aquest motiu, sinó que des d'Espanya també s'utilitza sovint un tracte amb un cert to despectiu quan es fa referència a tot allò que provingui de Catalunya. Després de tants anys resistint i callant sembla que una bona part de la població catalana ha obert els ulls i ha posat límit a la seva paciència. Per a molts catalans ja no hi ha marxa enrere, només hi ha una solució possible, una solució que a Espanya no volen ni contemplar, però que tard o d'hora hauran d'assumir i permetre els catalans triar el seu futur.

De totes maneres, l'objectiu d'aquest treball no és altre que analitzar la viabilitat econòmica d'un hipotètic Estat català, deixant de banda temes sentimentals o ideològics, així com tampoc entrarem a analitzar els aspectes legals que implicaria un procés d'aquestes característiques. El nostre objectiu és analitzar si Catalunya podria desenvolupar una economia competitiva que li permetés situar-se a l'alçada de les primeres economies del continent europeu i mantenir l'estat del benestar actual o, fins i tot, millorar-lo. La metodologia que seguirem consistirà en recopilar informació de llibres, informes i articles que tractin sobre el tema en qüestió. A partir d'aquí analitzarem aquesta informació i realitzarem una anàlisi comparativa entre els arguments a favor de la viabilitat econòmica de l'Estat català i els arguments en contra. Finalment, conclourem cadascun dels apartats amb una breu síntesi a mode de conclusió.

Hem estructurat el treball en cinc parts ben diferenciades, on contrastarem els arguments a favor i en contra finalitzant amb una breu síntesi per a cadascun dels apartats. Primer, comencem analitzant l'economia catalana a partir dels principals indicadors macroeconòmics. Per aconseguir una visió global de la situació econòmica de Catalunya i fer-nos una idea del seu desenvolupament, hem realitzat una comparativa amb els diferents països que formen part de la Unió Europea. A continuació, procedim a analitzar Catalunya en matèria fiscal. Veurem els diferents mètodes que els experts utilitzen per a calcular la balança fiscal del país, així com els

arguments dels partidaris de seguir pertanyent a l'Estat espanyol. També en aquest apartat analitzarem la situació fiscal de Catalunya dins l'Estat espanyol, per tal d'entendre els motius que han dut gran part dels catalans a posicionar-se a favor de l'Estat propi. Al següent apartat, analitzarem la viabilitat d'una hisenda pública catalana, el càlcul de les balances de la seguretat social de Catalunya, on abordarem un tema que preocupa molta gent, com és la capacitat de Catalunya per a garantir les pensions, i també farem esment del deute públic català. A continuació, serà el torn d'analitzar la inversió a Catalunya. Centrarem aquest apartat en la inversió en infraestructures ferroviàries, aèries i en carreteres, per acabar amb un petit esment de la despesa pública en altres conceptes. Tot seguit, al següent capítol realitzarem una anàlisi de la balança comercial catalana, des del punt de vista tant dels defensors com dels detractors de l'Estat propi. Aquí també tractarem les conseqüències comercials de la independència, des d'un hipotètic boicot als productes i serveis catalans per part d'Espanya, fins al què els experts anomenen com a efecte frontera. Finalment, després de tota aquesta anàlisi exposarem les conclusions a les que hem arribat.

2. L'argument dels indicadors macroeconòmics.

2.1. Arguments a favor.

Per començar a analitzar la viabilitat de Catalunya com a Estat independent, primer de tot, hem de començar per analitzar els diferents indicadors macroeconòmics de l'economia catalana i fer una comparativa a nivell internacional. En aquest cas, la comparativa la realitzarem amb els diferents països de la Unió Europea per una qüestió de proximitat geogràfica i similituds amb l'economia catalana, i perquè en aquest treball ens basarem en el supòsit que una Catalunya independent seguiria pertanyent a la Unió Europea.

Entre els arguments a favor de la independència de Catalunya, trobem l'augment del PIB per càpita a Catalunya, el fort creixement del PIB d'altres països recentment independitzats o la fortalesa del sector empresarial català.

La següent taula que ens mostra la posició de Catalunya pel que fa al PIB per càpita en PPA dels països de la UE-15.

Taula 1. PIB per càpita en PPA als països de la UE-15.

	PIB per capita en PPA	Índex sobre la mitjana UE-15
Luxemburg	63.018	243
Països Baixos	31.044	120
Irlanda	30.081	116
Àustria	29.439	113
Dinamarca	28.921	111
Suècia	28.270	109
Catalunya	26.200	109
Bèlgica	27.786	107
Alemanya	27.127	105
Firlandia	26.934	104
Regne Unit	26.223	101
França	25.429	98
Itàlia	24.364	94
Espanya*	23.541	91
Grècia	22.189	85
Portugal	18.803	72
Mitjana UE-15	25.956	100

* Xifres sense Catalunya. Si aquesta es té en compte, Espanya té un PIB per capita de 24.282 euros i un índex de 94.

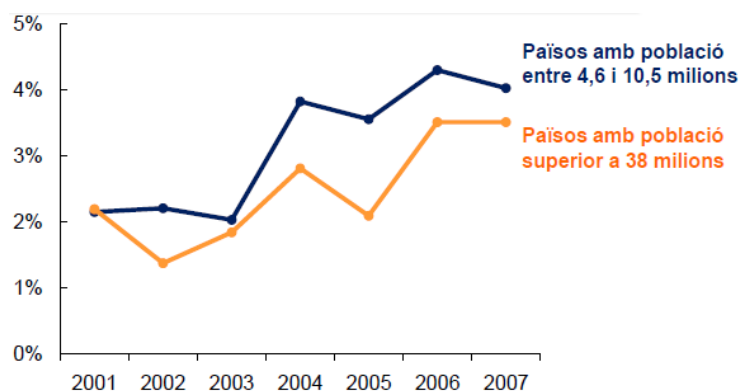
Font: Feasibility of Catalonia as a state. Analysis of public funds. Núria Bosch i Marta Espasa. Barcelona Institute of Economics. University of Barcelona.

Aquesta taula ens permet fer una anàlisi molt interessant. En primera posició trobem un país com Luxemburg, el més petit de la UE-15. També trobem països com Irlanda o Dinamarca, amb menys habitants que Catalunya, que se situen a un nivell superior de riquesa. De la mateixa manera, els països més grans d'Europa pel que fa a nombre d'habitants, se situen a la part baixa d'aquest rànquing en quant a riquesa.

En el cas concret de Catalunya, se situa en molt bona posició, un 9% per damunt de la mitjana de la UE-15, mentre que si analitzem Catalunya dins de l'Estat espanyol, la situació empitjora considerablement, situant-se un 6% per sota de la mitjana.

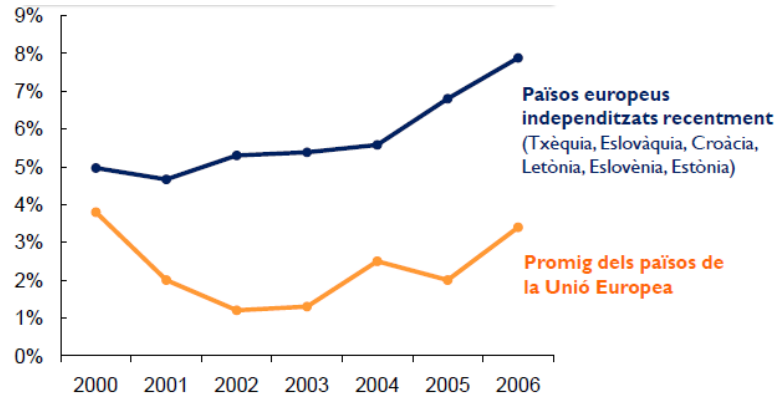
A continuació hem escollit unes anàlisis del creixement del PIB durant els darrers anys segons diferents criteris. El primer dels gràfics ens mostra com els països més petits de la UE han crescut més ràpidament els darrers anys pel que fa al seu PIB, mentre el segon gràfic ens mostra com els països europeus recentment independitzats han experimentat creixements del PIB més importants que el promig de països de la UE.

Gràfic 1. Creixement del PIB dels països de la UE.

Font: L'Estat Català és viable perquè és petit. Cercle Català de Negocis.

Gràfic 2. Creixement del PIB dels països europeus independitzats recentment.

Font: L'Estat Català és viable perquè és petit. Cercle Català de Negocis.

Pel que fa als països europeus recentment independitzats, podem analitzar els casos d'Eslovènia, Croàcia i Estònia, tots tres països independitzats l'any 1991. D'ençà Eslovènia ha multiplicat el seu PIB per 7 i Croàcia per 3, mentre Estònia ho ha fet per 2,7 en el període 2001-2006, segons dades del Cercle Català de Negocis.

Pel que fa al món financer, la Borsa de Barcelona va crear l'any 2007 l'Indexcat o BCN Indexcat, un índex que agrupa les 15 empreses amb seu social a Catalunya més representatives de l'activitat econòmica catalana. La taula següent ens mostra la composició d'aquest índex.

Taula 2. Composició de l'Indexcat.

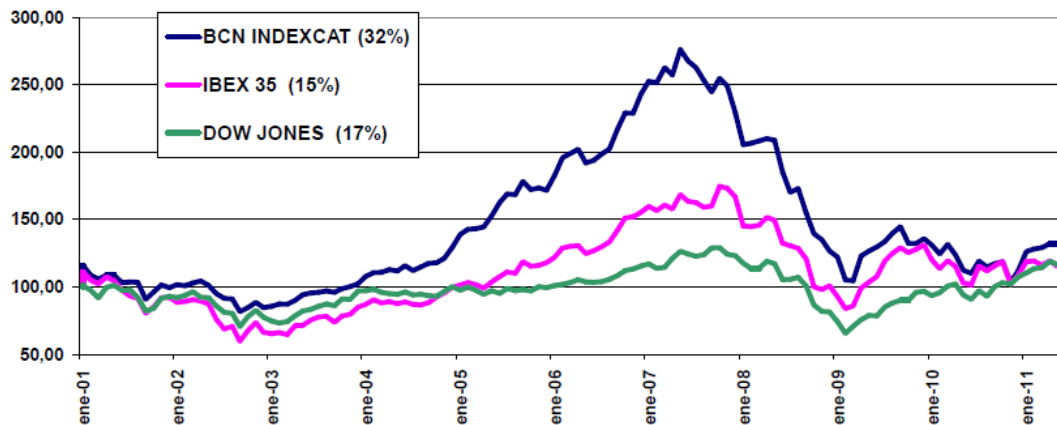
Empresa	Sector	Índex de ponderació (%)
Abertis	Aparcaments i autopistes	15,00
Banc Sabadell	Banca	15,00
Catalana Occident	Assegurances	4,75
CaixaBank	Banca	15,00
Damm	Cervesera	3,39
FCC	Construcció	10,98
Fersa	Energètic	0,43
Fluidra	Aigua	0,46
Gas Natural	Electricitat i gas	15,00
Grífols	Farmacèutica	14,89
La Seda de Barcelona	Fibres artificials	0,99
Laboratoris Almirall	Farmacèutica	1,90
Miquel i Costas	Paperer	1,00
Molins	Cimenter	0,58
Vueling	Transport aeri	0,62

Font: Composició de l'índex BCN INDEXCAT al tancament de la sessió el dia 30 de desembre de 2011. Borsa de Barcelona.

L'Indexcat representa una gran diversitat de sectors, per això es pot considerar un bon indicador del funcionament de l'economia catalana en tot el seu conjunt. Hem cregut convenient comparar l'evolució d'aquest índex amb d'altres índex borsaris representatius a nivell internacional.

El següent gràfic ens mostra una comparativa de l'evolució de l'Indexcat respecte l'Ibex i el Dow Jones, dos dels índexs més importants en l'economia espanyola i americana, respectivament.

Gràfic 3. Evolució de l'Indexcat.

Font: Les raons econòmiques de l'Estat propi. Cercle Català de Negocis.

A simple vista es pot observar com l'evolució de l'Indexcat en els darrers 10 anys ha estat molt més positiva que no pas l'evolució de l'Ibex o del Dow Jones. Segons les dades del Cercle Català de Negocis, la rendibilitat mitjana de l'Indexcat durant aquest període ha estat d'un 32%, mentre la de l'Ibex i el Dow han estat aproximadament la meitat, un 15% i un 17%, respectivament. Això demostra, una vegada més, l'enorme potencial de l'economia catalana.

Històricament Catalunya s'ha caracteritzat per ser el motor econòmic d'Espanya i per posseir un sector industrial molt potent. Avui dia, aquesta tendència se segueix mantenint. Tal com mostra la taula següent, actualment Catalunya manté el lideratge pel que fa als sectors industrials i manufacturadors a l'Estat espanyol.

Taula 3. Pes dels sectors industrials i manufacturers a l'Estat espanyol (2008).

Font: : Les raons econòmiques de l'Estat propi. Cercle Català de Negocis.

"Si a curt termini guanyem o perdem uns quants milions d'euros resulta irrellevant. El que importa és si serem capaços de convertir Catalunya en un Estat modern i, si ho aconseguim, els milions i moltes coses més ja arribaran per sí sols."¹

¹ Font: ¿Mediocridad segura o cambio incierto? Antoni Bosch. La Vanguardia (03/11/2012).

2.2. Arguments en contra.

Els principals arguments que exposen els partidaris d'una Catalunya dins de l'Estat espanyol fan referència al nombre d'habitants i a la superfície de Catalunya.

A continuació es mostra una taula comparativa del nombre d'habitants dels països de la UE-15, és a dir, els 15 països que formaven part de la Unió Europea abans de l'ampliació l'any 2004. S'han pres les dades d'aquests països per una qüestió de proximitat geogràfica i similituds amb l'economia catalana.

Taula 4. Població de Catalunya en relació als països de la UE-15.

Població dels països de la UE-15. Posició relativa de Catalunya		
Any 2010		
		% s/ total
Alemanya	81.802.257	20,56
França	64.694.497	16,26
Regne Unit	62.026.962	15,59
Itàlia	60.340.328	15,17
Espanya*	38.671.716	9,72
Països Baixos	16.574.989	4,17
Grècia	11.305.118	2,84
Bèlgica	10.839.905	2,73
Portugal	10.637.713	2,67
Suècia	9.340.682	2,35
Àustria	8.375.290	2,11
Catalunya	7.317.300	1,84
Dinamarca	5.534.738	1,39
Finlàndia	5.351.427	1,35
Irlanda	4.467.854	1,12
Luxemburg	502.066	0,13
TOTAL	397.782.842	100,00

* S'hi ha restat la població de Catalunya.

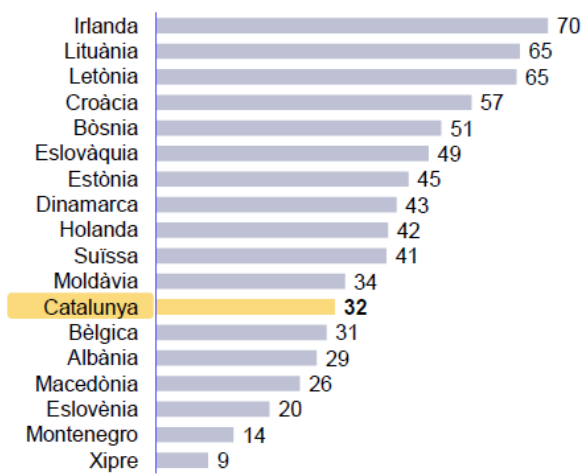
Font: Feasibility of Catalonia as a state. Analysis of public funds. Núria Bosch i Marta Espasa. Barcelona Institute of Economics. University of Barcelona.

En aquesta taula podem veure com Catalunya se situa a la cua molt allunyada d'Espanya, l'Estat actual al que pertany Catalunya. De la mateixa manera, les principals economies europees que encapçalen aquesta classificació, Alemanya, França, Regne Unit o Itàlia, tenen una població gairebé 10 vegades superior a la catalana. Per tant, Catalunya seria dels països menys poblats d'Europa i perdria rellevància.

D'altra banda, pel que fa a la superfície Catalunya també quedaria situada entre els països més petits d'Europa, tal com ens mostra el gràfic següent. Catalunya se situaria al nivell dels països d'Europa de l'est pel que fa a superfície, molt per darrere de les principals economies, com Alemanya, França, el Regne Unit, Itàlia o, fins i tot, Espanya.

Gràfic 4. Comparativa de la superfície dels països europeus (en milers de km²).

Font: L'Estat Català és viable perquè és petit. Cercle Català de Negocis.

Segons aquestes dades, Catalunya quedaria reduïda i la seva economia se'n veuria molt afectada. Les empreses catalanes ja no serien competitives a nivell internacional i veurien reduït el seu mercat en gran mesura.

2.3. Síntesi.

Catalunya se situa per sobre de països com Dinamarca o Finlàndia pel que fa a nombre d'habitants, dos països que no són precisament a la cua d'Europa pel que fa a desenvolupament econòmic, sinó tot al contrari. Tanmateix, Catalunya se situa en dotzena posició per darrere per darrere de països com Itàlia, Espanya, Grècia o Portugal, tots ells molt afectats per l'actual crisi i habitualment coneguts com a PIGS (*Portugal, Ireland, Greece and Spain*) pel seu nivell de desenvolupament econòmic sempre a la cua d'Europa. A més, tot i no formar part d'aquesta anàlisi, segons el Cercle Català de Negocis, Catalunya té exactament el mateix nombre d'habitants que Suïssa, un dels països més rics a nivell mundial.

A banda dels països d'Europa de l'est, Catalunya se situa al nivell de països com Dinamarca, Holanda, Suïssa o Bèlgica pel que fa a la superfície, tots ells països capdavanters a Europa. D'aquí es dedueix que una major superfície no necessàriament significa més riquesa pel país.

D'aquesta anàlisi es desprèn que la viabilitat econòmica d'un determinat país no depèn necessàriament del seu tamany, contràriament al que es vol fer creure des dels punts de vista contraris a la independència de Catalunya.

"Un aspecte que preocupa és si Catalunya s'empobrirà. Es diu que fora d'Espanya perdrà economies d'escala. Segons el *World Economic Forum*, dels 20 estats més competitius del món, 8 són més petits que Catalunya. Dinamarca n'és el primer i té 5,5 milions d'habitants. Espanya ocupa el lloc número 50.

La grandària no és el més rellevant. El que sí que compta és la gestió de cada país i si s'està o no per la feina de potenciar el desenvolupament."²

Tal com hem vist en la taula del PIB per càpita, una vegada més, es desmunta l'argument en contra que hem presentat anteriorment atès que el nombre d'habitants d'un país no determina la riquesa del mateix.

"La globalització afavoreix l'aparició de nous països: Els països petits són més viables econòmicament perquè poden adaptar-se millor a les realitats canviant de la globalització. L'Estat català, per característiques, volum i població creixeria per sobre d'Espanya i de la resta de països grans. Només amb un Estat propi Catalunya serà econòmicament viable."³

Un cop analitzats tots aquests indicadors macroeconòmics, hem vist que l'economia catalana se situa com una de les economies punteres a nivell europeu. A més, darrerament sembla que els països més petits són precisament els qui assoleixen nivells més elevats de riquesa. Per tant, en aquest sentit podem concloure que l'Estat català seria viable segons els indicadors macroeconòmics.

---

² Font: El bonsái catalán quiere crecer. Oriol Amat. La Vanguardia (16/10/2012).

³ L'Estat Català és viable perquè és petit. Cercle Català de Negocis.

3. L'argument de la balança fiscal.

3.1. Arguments a favor.

En aquests darrers dies, setmanes i mesos als mitjans de comunicació han adquirit tot el protagonisme les notícies, debats i tertúlies sobre el pacte fiscal o concert econòmic. Tot i això, aquest no és un tema nou, sinó que ja fa molts anys que és present a l'agenda política catalana i que els polítics catalans han estat fent intents per aconseguir-ho, tots ells sense èxit.

"Fins el darrer 11-S, Catalunya va intentar, al seu temps, encaixar a Espanya i preservar el seu autogovern. No obstant, cada esforç titànic per aconseguir-ho s'ha saldat amb un fracàs pràcticament absolut."⁴

Catalunya, com a territori històric, porta molt de temps reclamant un canvi en el seu sistema de finançament, amb la intenció de fer-lo més just i equitatiu. Actualment, Catalunya aporta molt més a l'Estat espanyol del que al final acaba rebent. Això significa que es perden molts recursos per culpa d'aquest sistema de finançament, o el que és el mateix, que una gran part dels impostos pagats pels catalans marxen a Espanya i no tornen. Durant tots aquests anys s'ha estat intentant negociar noves formes de finançament. Catalunya ha fet diverses propostes, entre d'altres revisar el famós concepte de la *solidaritat* per tal de reduir-la a nivells més raonables. Tot i aquests esforços per part de Catalunya per tal de millorar el seu finançament i aconseguir un bon encaix dins l'Estat espanyol, aquest sempre ha tendit a donar-li l'esquena i a no voler ni tan sols negociar i debatre sobre aquest tema.

"El Govern espanyol no ha donat mostres d'estar obert a escoltar i, el que és encara més important, no ha ofert a la gent d'aquí participar en cap projecte en comú, potser per no tenir-ne cap. (...) La col·laboració que sovint ha existit ha estat corresposta molts cops amb el menyspreu."⁵

El govern espanyol ja fa molts anys que fa cas omís de les peticions per part del govern català de publicar les balances fiscals de les comunitats autònomes. Precisament en aquests moments actuals en què s'ha posat en dubte la credibilitat d'Espanya als mercats, no ajuda gaire el fet d'amagar aquestes dades i no voler fer-les públiques.

Tot i així, hi ha diversos economistes que han fet multitud d'estudis al respecte durant els darrers anys. L'objectiu d'aquests estudis és el càlcul del superàvit o dèficit fiscal que ha patit Catalunya durant molts anys i segueix patint en l'actualitat, per tal de

---

⁴ Font: Catalunya en el siglo XXI. Carles Boix. La Vanguardia (31/10/2012).

⁵ Font: ¿Qué nos ha pasado? Alfredo Pastor. La Vanguardia (19/10/2012).

concloure si realment el sistema actual de finançament de les comunitats autònomes és just i equitatiu.

Per a efectuar el càlcul d'aquest saldo fiscal existeixen dos mètodes:

- Flux monetari: aquest mètode imputa els ingressos en funció del territori on es localitza l'objecte imposable, i les despeses en funció del territori on es materialitzen independentment d'on es localitzin els beneficiaris finals.
- Flux benefici: aquest mètode imputa els ingressos en funció del territori on es localitzen les persones que finalment suporten la càrrega, i les despeses en funció del territori on es localitzen els beneficiaris sense tenir en compte on es realitzen les mateixes.

A continuació citem un parell d'exemples per a clarificar la diferència entre tots dos mètodes.

"El salari del rei es gasta a Madrid. Tots aquests diners es gasten principalment a Madrid perquè tota aquesta gent viu a Madrid: es gasten a peixateries de Madrid, restaurants de Madrid, tendes de roba de Madrid. I per tant té uns efectes macroeconòmics positius sobre la *Comunidad* de Madrid. Per tant, si un té en compte la comunitat a on es gasten els diners, el salari del rei s'ha de computar a la regió on viu el rei, és a dir, a Madrid. Quan les despeses que es fan a Madrid es consideren com *diners que reben els ciutadans de Madrid i, per tant, no els reben els ciutadans de Catalunya* es diu que s'està calculant el dèficit pel mètode monetari.

Es podria argumentar que el salari del rei, malgrat que es gasta a Madrid, genera uns *serveis reials* que en realitat beneficien als catalans. Al cap i a la fi, el rei *es de todos sus ciudadanos* i una part dels seus serveis beneficia als ciutadans de Catalunya. Si els serveis reials beneficien a tots els ciutadans per igual, aleshores el 16% del salari del rei s'hauria d'imputar com a diners que *els catalans reben a canvi* ja que el 16% de la població d'Espanya és a Catalunya. Quan la balança fiscal es calcula com la diferència entre els impostos que paguen els catalans i els *serveis que reben a canvi calculats d'aquesta manera*, es diu que es calcula pel mètode benefici."⁶

El passat mes de març de 2012, el govern de la Generalitat va publicar uns documents en referència als estudis que havien realitzat sobre la matèria. A continuació podem observar les balances fiscals de Catalunya amb l'Estat espanyol.

---

⁶ Dèficit Fiscal Català i el PSC. Xavier Sala i Martín. <http://www.salaimartin.com>

Taula 5. Balança fiscal de Catalunya pel mètode del flux monetari neutralitzat.

**Balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central 2006-2009.
Neutralitzat pel cycle econòmic. Flux monetari**

Milions d'euros

	2006	2007	2008	2009
Ingressos detrets de Catalunya	47.786	51.823	57.403	61.812
Despeses rebudes a Catalunya	33.293	35.910	40.203	45.403
Saldo	-14.493	-15.913	-17.200	-16.409
% s/PIB	-7,9%	-8,1%	-8,5%	-8,4%

Font: Resultats de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central 2006-2009. Departament d'Economia i Coneixement. Generalitat de Catalunya.

Taula 6. Balança fiscal de Catalunya pel mètode del flux benefici neutralitzat.

**Balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central 2006-2009.
Neutralitzat pel cycle econòmic. Flux del benefici**

Milions d'euros

	2006	2007	2008	2009
Ingressos detrets de Catalunya	47.025	50.907	56.300	60.460
Despeses rebudes a Catalunya	36.705	39.771	44.440	49.199
Saldo	-10.320	-11.136	-11.860	-11.261
%s/PIB	-5,6%	-5,6%	-5,9%	-5,8%

Font: Resultats de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central 2006-2009. Departament d'Economia i Coneixement. Generalitat de Catalunya.

Segons les balances fiscals publicades pel govern català, Catalunya ha patit un dèficit fiscal considerable en els darrers anys. Sense entrar en discussions sobre quin mètode és el més adequat, el dèficit fiscal és evident, oscil·lant entre el 5% i el 8% segons el mètode emprat. Això significa que Catalunya ha pagat una quantitat d'impostos a l'Estat espanyol però no ha rebut la mateixa quantitat en despesa pública, sinó que n'ha rebut menys.

Un dèficit fiscal d'entre 11.261 i 16.409 milions d'euros. Aquesta és la teòrica *solidaritat* defensada per l'Estat espanyol, però que el catalans consideren més aviat que es tracta

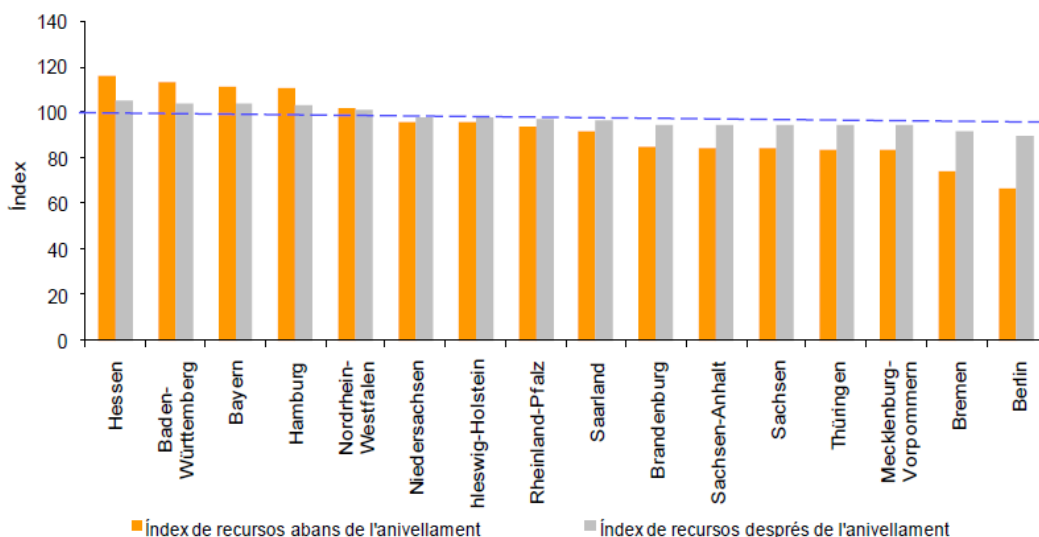
d'un espoli fiscal. Podem citar l'exemple d'Alemanya on la solidaritat dels *lands* més rics vers els més pobres no pot superar en qualsevol cas el 4% del seu PIB, mentre a Catalunya se situa sistemàticament, any rere any, entre el 5 i el 8%. Per aquest motiu la *solidaritat* espanyola no deixa de ser un pèl peculiar.

"La solidaritat obligada i sense punt i final no és solidaritat, és un robatori."⁷

"La ignorància del que ha de ser la solidaritat 'entre els homes i les terres d'Espanya' ha acabat enverinant-ho tot. (...) que un gestor de la despesa pública hagi de demanar que l'usuari complementi amb peatges, taxes i copagaments els recursos que no es reben amb motiu del sobreanivellament és un disbarat."⁸

El següent gràfic corrobora el que acabem de comentar sobre la solidaritat entre els *lands* alemanys. Podem observar com els *lands* més rics contribueixen a millorar els nivells de riquesa dels *lands* més pobres, però sense que això comporti l'empobriment d'aquests *lands* més rics. En canvi, en el cas espanyol, Catalunya, una de les comunitats autònomes més riques, aporta una sèrie de recursos econòmics a les comunitats autònomes més pobres de l'Estat espanyol, de tal manera que Catalunya veu disminuït el seu nivell de riquesa inclús per sota del que algunes d'aquestes comunitats autònomes més pobres l'augmenten.

Gràfic 5. Les balances fiscals a Alemanya.

Font: Les raons econòmiques de l'Estat propi. Cercle Català de Negocis.

⁷ Font: Bienvenido el tándem Catalunya-Europa. Jaume Ventura. La Vanguardia (23/10/2012).

⁸ Font: Sentido común, entendimiento. Guillem López i Casasnovas. La Vanguardia (29/10/2012).

A l'hora de calcular les balances fiscals per aquests dos mètodes s'ha aplicat la neutralització de l'efecte del cycle econòmic. Què vol dir això?

"Per veure l'efecte que la situació financera té sobre els saldos fiscals no neutralitzats, posem un exemple teòric en que totes les comunitats autònomes reben despesa proporcionalment al que han aportat a l'Administració central. És a dir, no hi ha redistribució territorial entre les autonomies.

Sota aquesta hipòtesi, si el sector públic central s'endeutés, els saldos fiscals de totes les autonomies esdevindrien positius i la suma de tots els saldos territorials seria igual al nivell de dèficit públic del sector públic central. Per tant, el saldos donarien una imatge esbiaixada dels fluxos entre els territoris, ja que semblaria que totes les comunitats autònomes estarien rebent recursos nets d'altres territoris. I el contrari succeiria si el sector públic central estalviés. Els saldos fiscals de totes les comunitats autònomes serien negatius indicant erròniament que tots són aportants nets de recursos.

La redistribució territorial és una suma zero: el que guanyen unes comunitats autònomes ho aporten les altres. Per visualitzar correctament els fluxos entre territoris cal assumir un pressupost equilibrat el sector públic central. Així, la suma de tots els saldos és zero i les diferències negatives reflecteixen aportacions a la cohesió territorial, mentre que les positives indiquen percepció neta de recursos."⁹

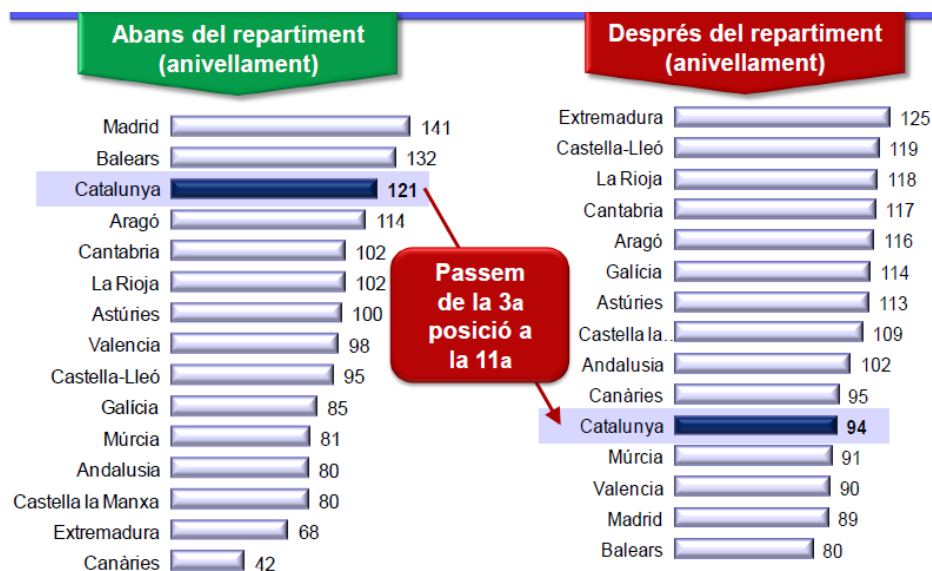
Hem parlat sobre les balances fiscals de Catalunya i hem pogut observar com existeix un dèficit fiscal considerable. Més concretament, segons dades del Cercle Català de Negocis, els impostos pagats per Catalunya a l'Estat espanyol l'any 2008 representaven el 40% del PIB català, mentre que la despesa pública per part de l'Estat espanyol a Catalunya tan sols representava un 30% del PIB català. Per tant, hi ha un 10% del PIB que es va perdre pel camí.

Per entendre millor aquesta situació hem escollit el següent gràfic que ens mostra la posició relativa de les diferents comunitats autònomes de l'Estat espanyol, abans i després del repartiment o anivellament, és a dir, un cop l'Estat ha recaptat tots els impostos i ha fet la corresponent despesa pública a cada territori.

---

⁹ Resultats de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central 2006-2009. Departament d'Economia i Coneixement. Generalitat de Catalunya.

Gràfic 6. Posició relativa de les CCAA, any 2006.

Font: Les raons econòmiques de l'Estat propi. Cercle Català de Negocis.

"És ben sabut que un euro no compra el mateix a tota la geografia. Assignar recursos ignorant aquesta realitat condemna determinats ciutadans a prestacions reals inferiors a la resta, fins i tot en el cas d'haver realitzat més contribucions."¹⁰

Amb aquesta comparativa s'observa clarament aquesta pèrdua de riquesa de Catalunya en favor d'altres comunitats autònomes, que venim comentant. Si bé és cert que per altres comunitats autònomes aquest sistema de finançament tampoc no és just, el cas que ens ocupa és el de Catalunya. De la mateix manera que unes comunitats autònomes en resulten seriosament perjudicades, entre elles Catalunya, també hi ha certes comunitats que en surten fortament beneficiades. Després d'aquesta anàlisi queda encara més clar que el sistema actual de finançament no és just ni solidari per a Catalunya.

Una altra estadística que corrobora aquest fet és que entre els anys 1986 i 2006 Catalunya representava el 16% de la població de l'Estat espanyol, generava el 20% de la riquesa i va pagar el 24% dels impostos, fent d'aquesta manera un enorme esforç fiscal.¹¹

"D'entrada, l'Estat espanyol es quedarà sol davant del mirall i constatarà que està despulpat, sense el drenatge fiscal anual. (...) Quan Catalunya se'n vagi, haurà d'abandonar els deliris de grandesa, haurà d'aprimar i racionalitzar de debò l'Administració, haurà de realitzar les inversions que reforcin de veritat

¹⁰ Font: Sentido común, entendimiento. Guillem López i Casasnovas. La Vanguardia (29/10/2012).

¹¹ Font: Catalunya: estat de la nació. Carles Lladó.

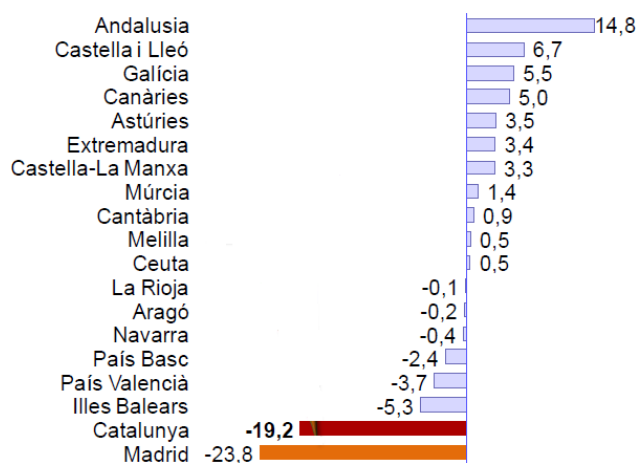

la seva economia productiva i deixarà de viure per damunt de les seves possibilitats: podrà aplicar una recepta per a romandre a l'euro i convertir-se en una economia sana i competitiva."¹²

"Arrenquin d'arrel Catalunya i Espanya té un problema majúscul."¹³

A continuació presentem també una comparativa de les balances fiscals per a les diferents comunitats autònomes.

Gràfic 7. Balances fiscals de les comunitats autònomes, any 2008.

Font: Les raons econòmiques de l'Estat propi. Cercle Català de Negocis.

Aquest gràfic ens mostra que hi ha diverses comunitats que incorren en dèficit fiscal amb l'Estat espanyol, però el més greu és que Catalunya lidera aquest rànquing per la cua, i amb molta diferència. Si bé és cert que la comunitat de Madrid consta que té un dèficit amb l'Estat superior al català, aquestes dades no són reals.

Per començar, tots els funcionaris de l'Estat que tenen el seu lloc de treball a Madrid, s'imputen a totes les comunitats. A més, una gran quantitat d'inversions públiques realitzades a Madrid també s'imputen a totes les comunitats i moltes empreses situades fora de Madrid tenen a la capital el seu domicili fiscal. Aquests són els beneficis de la *capitalitat*, que rep Madrid.

Si prenem d'exemple el sistema de finançament del País Basc, que gaudeix del concert econòmic, és a dir, el govern basc recapta i gestiona tots els seus impostos, sense haver de demanar permís a l'Estat espanyol per a prendre decisions. Tan sols a canvi d'una contribució a l'Estat espanyol, prèviament pactada, una contribució deu vegades

¹² Font: Una oportunitat para España. Enric Llarch. La Vanguardia (17/10/2012).

¹³ Font: Hay otras alternativas. Josep Oliver Alonso. La Vanguardia (20/10/2012).

inferior a la contribució de Catalunya. D'aquesta manera el govern basc disposa de gairebé el triple de recursos per habitant que Catalunya, per a destinar a despesa pública, millorant així la qualitat de vida dels seus ciutadans.¹⁴ Com bé deia Karl Marx: "De cadascú segons la seva capacitat, a cadascú segons les seves necessitats."

Espanya, a través dels fons de cohesió de la UE, ha rebut una quantitat tres vegades superior al Pla Marshall d'Estats Units per ajudar a la reconstrucció d'Europa després de la Segona Guerra Mundial. Tot i així, aquestes ajudes econòmiques no han servit per reduir en part el dèficit fiscal català, sinó tot el contrari, augmenta any rere any. Però aquests fons de cohesió no són eterns, finalitzen l'any 2014. Per tant, si durant aquests anys Catalunya ha estat patint aquest *espoli* fiscal, és de suposar que aquesta situació s'agreuja encara més quan Espanya deixi de percebre aquests ajuts de la Unió Europea.

Però, com s'han utilitzat aquests ajuts econòmics del fons de cohesió? Doncs, com no podia ser d'una altra manera, s'ha destinat principalment a la zona central d'Espanya. Un cop més seguint aquesta estratègia centralitzadora que fa molts anys que duu a terme el govern espanyol. Autopistes lliures de peatge (tret de Catalunya, la zona de Llevant i el corredor de l'Ebre), la xarxa ferroviària d'alta velocitat més extensa només per darrere de Xina, el país europeu amb més nombre d'aeroports i una gran quantitat d'infraestructures sense sentit, que més endavant comentarem en l'apartat corresponent.

"I hem consagrat el Gran Madrid. Observin el mapa. Quina finura: modèstia a les ajudes rebudes de manera directa i un raig de diners repartits aquí i allà per a ampliar els mapes radials de carreteres i ferrocarrils. Un salt de gegant per al centre i les seves empreses constructores."¹⁵

---

¹⁴ Font: Instituto de Estudios Fiscales. Las balanzas fiscales de las CC.AA. españolas con las AA. públicas centrales.

¹⁵ Font: Tres planes Marshall. Enric Juliana. La Vanguardia (13/03/2011).

3.2. Arguments en contra.

Des d'Espanya no estan gaire d'acord amb la neutralització del cicle econòmic, per tant, prefereixen el càlcul sense aplicar la citada neutralització. A continuació podem veure el resultat del saldo fiscal calculat pel mètode del flux monetari no neutralitzat.

Taula 7. Balança fiscal de Catalunya pel mètode del flux monetari neutralitzat i no neutralitzat.

Balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central. Flux monetari

	Neutralitzat el cicle econòmic		Sense neutralitzar	
	Milions d'euros	% PIB Catalunya ¹	Milions d'euros	% PIB Catalunya ¹
1986	-2.465	-6,7	-2.724	-7,4
1987	-2.868	-6,9	-3.269	-7,9
1988	-3.466	-7,4	-3.357	-7,2
1989	-4.056	-7,6	-4.641	-8,7
1990	-4.867	-8,2	-5.129	-8,6
1991	-5.174	-7,9	-5.615	-8,6
1992	-5.988	-8,5	-5.028	-7,1
1993	-7.263	-10,0	-3.046	-4,2
1994	-6.732	-8,7	-4.485	-5,8
1995	-6.416	-7,6	-4.575	-5,4
1996	-7.088	-7,8	-5.500	-6,1
1997	-7.018	-7,3	-7.619	-7,9
1998	-6.813	-6,7	-7.725	-7,6
1999	-8.124	-7,4	-9.524	-8,7
2000	-8.532	-7,2	-10.972	-9,2
2001	-8.565	-6,7	-11.307	-8,8
2002	-13.696	-10,0	-12.674	-9,2
2003	-13.036	-8,9	-12.472	-8,5
2004	-13.595	-8,6	-13.448	-8,5
2005	-14.186	-8,3	-16.735	-9,8
2006	-14.493	-7,9	-18.979	-10,3
2007	-15.913	-8,1	-21.162	-10,7
2008	-17.200	-8,5	-11.576	-5,7
2009	-16.409	-8,4	-791	-0,4
Mitjana		-8,0		-7,6
Desviació estàndard		0,9		2,2

¹ PIB 1995-2001 base 2000 INE, PIB 1986-1994 base 1986 enllaçat

Font: Resultats de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central 2006-2009. Departament d'Economia i Coneixement. Generalitat de Catalunya.

Els contraris a l'Estat català utilitzen els mètodes sense neutralitzar per al càlcul del saldo fiscal de Catalunya, en referència a l'any 2009 en què, d'aquesta manera, els hi resulta més favorable per defensar els seus arguments. Els anys 2008 i 2009 el dèficit segons aquests càlculs és molt inferior al que reflecteixen els càlculs del dèficit pel mètode neutralitzat. Inclús, l'any 2009 el dèficit fiscal de Catalunya amb l'Estat espanyol és pràcticament inexistent. La mitjana al llarg dels anys també és inferior.

De la mateixa manera, també podem veure la mateixa tendència si calculem el saldo fiscal pel mètode del flux benefici no neutralitzat.

Taula 8. Balança fiscal de Catalunya pel mètode del flux benefici no neutralitzat (milions d'euros).

	2006	2007	2008	2009
Ingressos aportats per Catalunya	51.439	56.063	50.783	45.184
Despeses rebudes a Catalunya	36.705	39.771	44.440	49.199
Saldo	-14.734	-16.292	-6.343	4.015
%s/PIB	-8,0	-8,2	-3,1	2,1

Font: Las trampas de la balanza fiscal de Cataluña. Convivencia Cívica Catalana.

Segons aquest mètode, l'any 2009 apareix un superàvit fiscal, al contrari del què passava amb el càlcul mitjançant el mètode neutralitzat. Per tant, tot indica que Catalunya té superàvit fiscal amb la resta de l'Estat espanyol i no pot tenir motius per demanar la sobirania fiscal. Això aniria en contra seva, doncs l'hipotètic Estat català no seria sostenible fiscalment segons aquests càlculs.

Després d'exposar els diferents mètodes, en aquest apartat analitzarem el càlcul de les balances que ens proposen aquells que són contraris a la independència de Catalunya.

"El govern català no està transmetent als ciutadans catalans les dades reals del dèficit fiscal de Catalunya, sinó dades *neutralitzades*, en què es compensa artificialment la dràstica caiguda d'impostos a Catalunya amb l'addició d'un impost fictici que en realitat cap català ha pagat. (...) Subratllem que la majoria d'experts rebutja la *neutralització* utilitzada pel govern català ja que distorsiona el saldo fiscal, en sumar impostos ficticis no pagats per ningú als impostos realment pagats."¹⁶

A continuació presentem les balances fiscals dels darrers anys segons un estudi de *Convivencia Cívica Catalana*.

¹⁶ Font: Las cuentas claras de Cataluña. Convivencia Cívica Catalana.

Taula 9. Balança fiscal de Catalunya segons els contraris a la independència.

	Ingr.	Desp.	Superàvit/Dèficit Fiscal	Superàvit/Dèficit Fiscal per càpita	Superàvit/Dèficit Fiscal en % PIB	Pes ingr. sobre ingr. Adm. Central	Pes desp. sobre desp. Adm. Central	Ingr. per càpita	Desp. per càpita
2002	37.935	28.715	-9.220	-1.436	-8,7%	19,5%	14,4%	5.910	4.474
2003	39.687	30.668	-9.021	-1.374	-8,1%	19,4%	14,8%	6.045	4.671
2004	41.620	31.664	-9.956	-1.484	-8,3%	19,3%	14,6%	6.202	4.718
2005	46.460	33.831	-12.629	-1.841	-7,4%	19,4%	14,9%	6.772	4.931
2006	51.439	36.705	-14.734	-2.105	-8,0%	19,3%	15,1%	7.349	5.244
2007	56.063	39.771	-16.292	-2.274	-8,3%	19,2%	15,0%	7.823	5.550
2008	50.783	44.440	-6.343	-872	-3,1%	19,0%	15,0%	6.985	6.112
2009	45.184	49.199	4.015	551	2,1%	18,8%	15,3%	6.200	6.751
mitjana 2002-2009	-	-	-	-	-5,5%	19,2%	14,9%	-	-

Font: Las cuentas claras de Cataluña. Convivencia Cívica Catalana.

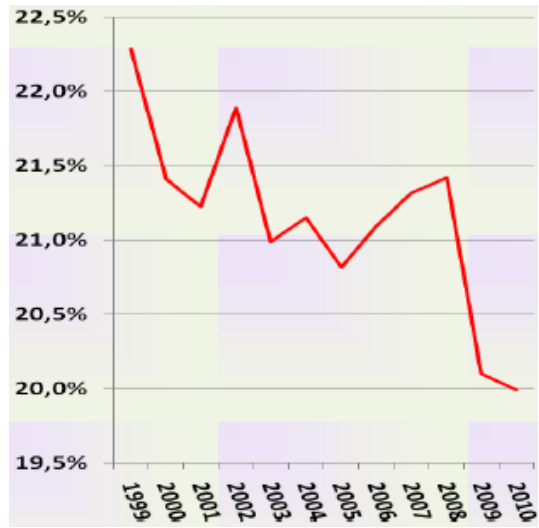
Aquestes dades coincideixen amb les que hem presentat anteriorment segons el mètode del flux benefici no neutralitzat, extretes també d'un altre informe de *Convivencia Cívica Catalana*.

"No hauria de sorprendre el superàvit fiscal català ja que la recaptació d'impostos de l'Estat a Catalunya s'ha desplomat pels efectes de la crisi, mentre la despesa social i, en particular, les prestacions i subsidis d'atur pagats per l'Estat a Catalunya s'han incrementat substancialment també degut a la crisi. (...) Tinguem en compte, tanmateix, que aquesta dada de superàvit fiscal de Catalunya és coherent amb d'altres indicadors com el fet que a Catalunya es paguen cada cop menys impostos respecte el total recaptat al conjunt d'Espanya, degut a una pèrdua de pes econòmic des de fa anys respecte a d'altres regions espanyoles."¹⁷

En l'estudi en qüestió es relaciona directament aquest superàvit fiscal de Catalunya amb el fet que els catalans paguin menys impostos. Prenent com a cert aquest argument, observem que des de l'any 1999 fins ençà la recaptació d'impostos a Catalunya per part de l'Estat espanyol ha disminuït, destacant, sobretot, la caiguda produïda entre els anys 2008 i 2009 de més d'un punt percentual. Això explicaria en part aquest superàvit fiscal registrat per Catalunya l'any 2009, que hem vist anteriorment.

¹⁷ Font: Las cuentas claras de Cataluña. Convivencia Cívica Catalana.

Gràfic 8. Impostos recaptats a Catalunya sobre el total d'Espanya (en %).

Font: Las cuentas claras de Cataluña. Convivencia Cívica Catalana.

3.3. Síntesi.

Sovint des dels mitjans de comunicació espanyols es fa molta demagògia utilitzant els mètodes sense neutralitzar per al càlcul del saldo fiscal de Catalunya, en referència a l'any 2009 en què, d'aquesta manera, els hi resulta més favorable per defensar els seus arguments. Però si observem els càlculs realitzats entre els anys 1986-2009 podem veure com la mitjana acaba sent exactament la mateixa: un 8% i un 7,6% del PIB. No obstant, el mètode no neutralitzat presenta una volatilitat molt superior si ens fixem en les desviacions estàndard. Per aquest motiu, una volatilitat inferior ens aporta un major grau de confiança, per tant, podem considerar més acurat el mètode neutralitzat.

De la mateixa manera, també podem veure la mateixa tendència si calculem el saldo fiscal pel mètode del flux benefici no neutralitzat.

"L'Estat espanyol ens surt molt car. (...) No estem parlant d'un regal aïllat, fruit d'un any o esdeveniment excepcional. Tampoc estem parlant d'un petit desajust que es pot corregir amb facilitat. Estem parlant d'una situació que es repeteix any rere any com a mínim des de que disposem de xifres, és a dir, des de 1986. El pitjor del sistema és que aquestes transferències no caduquen. Els programes d'ajuda al desenvolupament del Banc Mundial, les Nacions Unides i altres organitzacions estan pensats per a què els països que reben ajudes es desenvolupin i eventualment deixin de necessitar aquesta ajuda. Els fons de solidaritat de la Unió Europea estan dissenyats per a què les regions més pobres s'enriqueixin i deixin de necessitar aquests fons. Per què això no succeeix també aquí?"¹⁸

El càlcul de les balances fiscals està sent un dels centres del debat sobiranista entre els economistes que hi treballen al respecte. Tal com hem vist, existeixen diversos mètodes per al càlcul de les esmentades balances.

Per començar, els arguments que rebutgen la neutralització no tenen cap sentit, quan ja hem explicat anteriorment en què consisteix realment la neutralització, segons el Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya.

No entrarem en la consideració de quin és el mètode més adient per a calcular les balances. Hem exposat els diferents mètodes explicant els motius de cadascun d'ells, a partir d'aquí que cadascú triï aquell que consideri més adient. No obstant, en els estudis contraris a la independència es fa referència única i exclusivament al superàvit fiscal registrat a Catalunya l'any 2009, mentre es passa per alt l'evolució dels saldos fiscals durant els darrers anys. L'any 2009 és el primer any en què es registra un superàvit, un superàvit que no compensa els enormes dèficits registrats any rere any, uns dèficits als que aquests estudis no hi presten atenció.

En l'estudi en qüestió es relaciona directament aquest superàvit fiscal de Catalunya amb el fet que els catalans paguin menys impostos. Prenent com a cert aquest

---

¹⁸ Font: Bienvenido el tándem Catalunya-Europa. Jaume Ventura. La Vanguardia (23/10/2012).

argument, observem què passa entre els any 2002 i 2005. La recaptació d'impostos a Catalunya per part de l'Estat cau aproximadament un punt percentual, per tant, el dèficit fiscal s'hauria de reduir segons la premissa que ens presenta *Convivencia Cívica Catalana*. Sorprenentment, entre 2002 i 2005 el dèficit fiscal augmenta en 3.000 milions d'euros. Per tant, és evident que aquest argument no és vàlid.

Com a mínim ja es reconeix la pèrdua de pes econòmic de Catalunya a l'Estat, tot i que aquest no s'atribueix al dèficit fiscal, un dèficit inexistent segons aquest estudi, però les dades parlen per sí soles i deixen palès que el dèficit fiscal ha estat crònic durant els darrers anys.

"La pregunta de si una Catalunya independent seria viable a llarg termini és ociosa. És evident que ho seria. El que és rellevant és parlar d'altres qüestions. Per exemple, en el terreny econòmic, de quant temps trigaria per a què els beneficis de la independència fossin superiors als seus costos."¹⁹

En el cas de la creació de l'Estat català, aquest seria completament viable a nivell fiscal si tenim en compte que el dèficit fiscal actual desapareixeria i tots aquests recursos es gestionarien des de Catalunya.

---

¹⁹ Font: Catalunya da sentido a España. Santiago Lago Peñas. La Vanguardia (21/10/2012).

4. L'argument de les finances públiques.

4.1. Viabilitat d'una hisenda pública catalana.

4.1.1. Arguments a favor.

Actualment, dels impostos que Catalunya paga a l'Estat espanyol, una part retorna en forma de despesa pública però una altra part important es destina a finançar altres comunitats autònomes amb falta de recursos, complint el concepte de solidaritat.

Si Catalunya aconseguís la independència deixaria de rebre les transferències de l'Estat espanyol que rep actualment però, de la mateixa manera, no hauria d'aportar res a la resta de comunitats autònomes.

Pel que fa a les despeses, Catalunya hauria d'assumir una sèrie de despeses que en aquest moment són competència de l'Estat espanyol. Entre ells trobem el servei de defensa, la seguretat ciutadana, els serveis penitenciaris, la política exterior, la protecció i promoció social, els programes de beques per a la formació, les infraestructures i els transports, la recerca, el desenvolupament i la innovació, la prefectura de l'Estat, l'activitat legislativa i l'administració financera i tributària.

Tenint en compte tot el que acabem de comentar, trobem un estudi que analitza els ingressos i despeses addicionals que tindria l'Estat català.

Taula 10. Ingressos addicionals de Catalunya com a Estat.

Ingressos addicionals de Catalunya com a estat (M€)	2006	2007	2008	2009
Impostos directes	17.676	20.809	15.750	11.715
IRPF	9.488	11.024	9.587	6.901
Impost de societats	7.836	9.358	5.758	4.393
Impost renda no residents	275	341	317	329
Quotes de drets passius	77	88	90	82
Impostos indirectes	9.688	9.623	7.876	6.014
IVA	7.204	8.850	5.208	3.815
Impostos especials	1.916	2.183	2.089	1.883
Impost sobre primes d'assegurances	286	290	305	304
Tràfic exterior	281	300	273	231
Cotització i exacció de sucre i isoglucosa	1	-	1	1
Taxes i altres ingressos	738	757	1.201	2.191
Ingressos d'organismes autonòmics, agències estatals i altres organismes públics	224	231	250	270
Ingressos per cotitzacions a la Seguretat Social	22.890	24.573	25.590	24.908
Altres ingressos de la Seguretat Social	351	275	293	312
Ingressos empreses públiques	700	799	812	783
SUBTOTAL	52.267	57.067	51.772	46.193
(-) Menys transferències a administracions públiques	2.997	3.152	4.852	5.316
TOTAL	49.270	53.915	46.920	40.877

Font: Viabilitat de Catalunya com a Estat. Anàlisi de la Hisenda Pública. Núria Bosch i Marta Espasa. Universitat de Barcelona.

Taula 11. Despeses addicionals de Catalunya com a estat.

Despeses addicionals de Catalunya com a estat (M€)

	2006	2007	2008	2009
Polítiques de despesa de l'Estat				
Serveis públics bàsics	1.967	2.147	2.246	1.861
Justícia	142	104	99	82
Defensa	1.225	1.328	1.406	1.332
Seguretat ciutadana i institucions penitenciàries	468	585	605	99
Política exterior	122	130	135	138
Actuacions de protecció i promoció social	1.081	1.188	1.163	884
Pensions	794	832	875	558
Serveis socials i promoció social	72	104	111	101
Foment de l'ocupació	2	2	2	0
Accés a l'habitatge i foment de l'edificació	207	224	160	231
Gestió i administració de la Seguretat Social	6	4	5	4
Protecció de béns públics de caràcter preferent	118	131	166	177
Sanitat (assistència hospitalària FA)	37	40	38	38
Educació (beques)	79	91	117	139
Cultura	0	0	0	0
Actuacions de caràcter econòmic	1.408	1.804	1.860	2.426
Agricultura, pesca i alimentació	78	62	86	144
Indústria i energia	7	8	27	42
Comerç, turisme i pimes	17	15	14	13
Subvencions al transport	382	242	263	353
Infraestructures	689	980	1.147	1.387
Investigació, desenvolupament i innovació	225	290	306	479
Altres actuacions de caràcter econòmic	8	7	7	7
Actuacions de caràcter general	3.982	4.246	4.433	6.704
Alta direcció	0	0	0	0
Serveis de caràcter general	0	0	0	0
Administració financera i tributària	0	0	0	0
Transferències a altres administracions públiques (a EL)	2.474	2.825	2.879	3.979
Deute públic	1.518	1.420	1.554	1.725
TOTAL ESTAT	8.661	9.284	9.838	10.861
Organismes i entitats públiques				
Agència Estatal de l'Administració	212	224	239	236
Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC)	97	114	59	187
TOTAL ORGANISMES I ENTITATS PÚBLIQUES	309	338	298	423
Seguretat Social i els seus organismes				
TGSS i entitats gestores	15.037	16.203	17.142	18.076
Mútues AT i MP	1.053	1.294	1.580	1.434
Servicio Público de Ocupación	3.383	3.596	4.167	6.617
Fondo de Garantía Salarial	93	109	132	174
Mutualidad General Judicial	8	8	9	10
Instituto Social de las Fuerzas Armadas	22	22	23	24
Mutualidad General de Funcionarios Civiles del Estado	125	132	136	141
TOTAL SEGURETAT	19.721	21.384	23.189	26.478
Empreses públiques de caràcter inversor				
AENA	485	723	686	554
Aigües de la Conca de l'Ebre (ACESA)		28	57	84
Aigües de la Conca del Mediterrani (AQUAMET)	3	1	4	17
Depuradora del Baix Llobregat	41	0	0	0
Gestor d'Infraestructures Ferroviàries (GIF/ADIF)	905	826	930	1.134
Ports de l'Estat	250	162	170	147
Societat Estatal d'Infraestructures Agràries del Nord-Est, SA	39	20	19	12
Societat Estatal d'Infraestructures de Transport Terrestre (SEITTSA)		88	150	257
TOTAL EMPRESES PÚBLIQUES INVERSORES	1.723	1.848	2.018	2.206
TOTAL DESPESES	30.304	32.844	35.338	39.966

Font: Viabilitat de Catalunya com a Estat. Anàlisi de la Hisenda Pública. Núria Bosch i Marta Espasa. Universitat de Barcelona.

En aquestes dues taules es pot observar com els ingressos addicionals obtinguts per Catalunya si tingués un Estat serien substancialment superiors a les despeses addicionals en què incorreria. La taula següent ens resumeix els resultats.

Taula 12. Ingressos i despeses addicionals de Catalunya com a Estat (en milions d'euros).

	2006	2007	2008	2009	Mitjana 2006-2009(*)	%s/ PIB
Ingressos addicionals	49.270	53.915	46.920	40.877	49.018	25,6
Despeses addicionals	30.304	32.844	35.339	39.955	35.400	18,5
GUANY	18.966	21.071	11.581	922	13.617	7,1

(*) En euros constants de 2009.

Font: Viabilitat de Catalunya com a Estat. Anàlisi de la Hisenda Pública. Núria Bosch i Marta Espasa. Universitat de Barcelona.

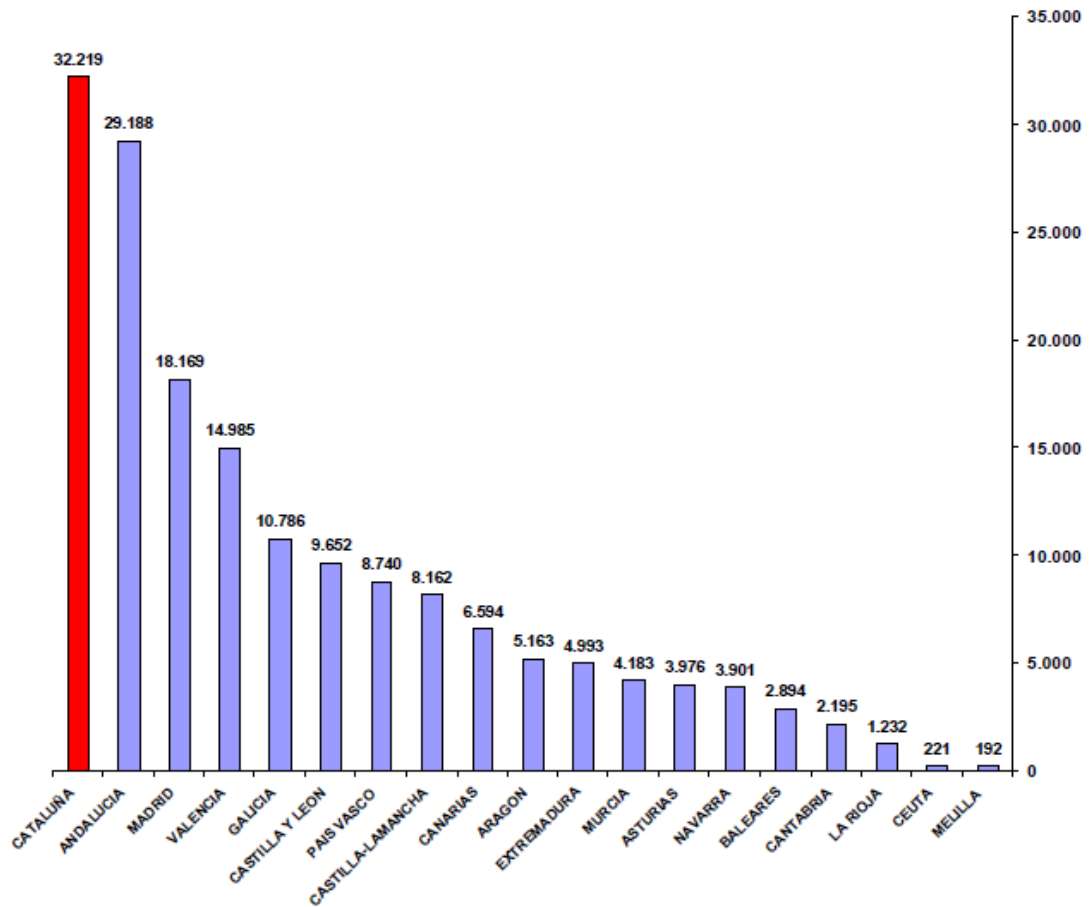
Segons aquest estudi l'administració catalana augmentaria els seus ingressos en una quantitat equivalent al 7,1% dels seu PIB. Cal tenir en compte, però, que l'estudi en qüestió s'ha realitzat assumint que es mantindria la mateixa estructura impositiva en un Estat català i la pressió fiscal seria la mateixa. Això no hauria de ser així necessàriament perquè quan arribés aquest moment Catalunya ja disposaria de competències per poder dur a terme les modificacions que considerés oportunes en aquest sentit.

4.1.2. Arguments en contra.

Des de les posicions contràries a la independència de Catalunya es defensa la inviabilitat d'una hisenda pública catalana. Es considera que Catalunya no podria fer front a les despeses addicionals de les que ara mateix se n'encarrega l'Estat espanyol.

Tenint en compte que aquestes posicions contràries a l'Estat català rebutgen l'existència d'un dèficit fiscal a Catalunya, tal com ja hem exposat en l'apartat corresponent d'aquest treball, es considera que l'Estat català no tindria cap tipus d'ingrés addicional en matèria fiscal.

Taula 13. Recursos econòmics dels governs autonòmics (en milions d'euros).

Font: La financiación del gobierno catalán. Convivencia Cívica Catalana.

Segons un estudi de *Convivència Cívica Catalana*, Catalunya és actualment la comunitat autònoma de l'Estat espanyol que disposa de més recursos econòmics, tal com ens mostra el gràfic anterior. A més, Catalunya és la comunitat amb més recursos quan no és la que té un major nombre d'habitants.

"El present estudi desmenteix el mite nacionalista repetit fins la sacietat d'una suposada falta de finançament del govern català. Contràriament, el govern català disposa de més recursos econòmics dels que realment en necessita per a prestar uns serveis adequats. L'estudi conclou que el govern de Catalunya està sobrefinançat en 5.000 milions d'euros.

El govern català disposa de més recursos que un estat alemany, australià o nord-americà i similars als d'una província canadenca. A més, el govern català és el que disposa de més recursos econòmics de tots els governs autonòmics d'Espanya i inclús gaudeix d'un finançament superior al d'estats independents de la importància de Xile o Ucraïna. Volem remarcar, a més, que el finançament de Catalunya és superior al de la majoria d'estats federats, tot i que Catalunya òbviament no és un estat federat, la qual cosa aporta un significatiu valor afegit a l'anòmala situació privilegiada del govern català."²⁰

---

²⁰ Font: La financiación del gobierno catalán. Convivencia Cívica Catalana.

4.1.3. Síntesi.

Els arguments en contra de la viabilitat d'una hisenda pública catalana no tenen un fonaments gens sòlids. El fet que Catalunya disposi de més recursos que la resta de comunitats autònomes de l'Estat espanyol no anul·la l'existència del dèficit fiscal, que ja hem demostrat anteriorment en l'apartat corresponent d'aquest treball.

Si Catalunya disposa de més recursos és perquè els genera per sí mateixa. Que la resta de comunitats autònomes no generin prous recursos no vol dir que Catalunya hagi de repartir part dels seus recursos a les demés. Com ja hem comentat anteriorment, existeix una certa diferència entre solidaritat i espoli. Per tant, és innegable que Catalunya augmentaria els ingressos en matèria fiscal, si fos independent. Un altre tema és el que fa referència a les despeses addicionals que hauria d'assumir l'Estat català. En aquest aspecte es pot presentar algun tipus d'incertesa, però com a mínim l'estudi que defensa les posicions a favor de la viabilitat de la hisenda pública catalana és coherent i parteix d'unes premisses raonables.

4.2. Seguretat Social i sistema de pensions.

4.2.1. Arguments a favor.

En aquest apartat analitzarem la balança de la Seguretat Social de Catalunya amb l'Estat espanyol. La balança de la Seguretat Social no és més que una sub-balança de la balança fiscal. Tot i així, aquesta no ha estat objecte de gaires estudis i sovint no es té en compte en les anàlisi de viabilitat de Catalunya com a Estat. Hi ha una gran part de la població que es mostra molt preocupada per saber com quedarà el tema de les pensions en una hipotètica independència de Catalunya. Les veus contràries a aquest procés de secessió utilitzen amb freqüència l'argument de la impossibilitat de pagar les pensions per part del govern català. Per aquest motiu creiem convenient fer aquesta anàlisi.

El càlcul dels ingressos de la Seguretat Social, extret d'un estudi del Cercle d'Estudis Sobiranistes, s'ha realitzat mitjançant els dos mètodes (flux monetari i flux benefici) que ja hem explicat anteriorment en l'apartat en què hem analitzat les balances fiscals, per als anys compresos entre 2004 i 2007.

Pel que fa a les despeses de la Seguretat Social, en aquest mateix estudi del Cercle d'Estudis Sobiranistes, s'han obtingut els mateixos resultats tant per al mètode del flux monetari com per al flux benefici. La raó és que els perceptors de la despesa són alhora també els beneficiaris.

A la taula següent podem observar el resultat d'aquest estudi: l'evolució de les balances fiscals de la Seguretat Social per a Catalunya i per a la resta de l'Estat entre els anys 2004 i 2007, calculada mitjançant ambdós mètodes.

En aquesta taula s'observa com els ingressos del sistema de la Seguretat Social, tant a Catalunya com a la resta de l'Estat, són superiors a les despeses any rere any. Tot i així, a Catalunya aquesta diferència és més gran, és a dir, el saldo de la balança és positiu en ambdós casos, però més elevat per a Catalunya.

No obstant, aquest superàvit provinent de la balança fiscal del sistema de la Seguretat Social a Catalunya, poca transcendència té en territori català, donat que la Generalitat no pot gestionar directament aquests recursos, sinó que aquest superàvit se'n va cap a l'Estat espanyol. Una aportació que representa gairebé un 2% del PIB català.

Taula 14. Evolució del saldo del sistema de la Seguretat Social (en milions d'euros).

	flux monetari				flux benefici			
	CATALUNYA				CATALUNYA			
	Ingressos	Despeses	Saldo	Saldo (%PIB)	Ingressos	Despeses	Saldo	Saldo (%PIB)
2004	19.827,8	17.046,6	-2.781,1	-1,76%	19.436,5	17.046,6	-2.389,9	-1,51%
2005	21.341,7	18.288,5	-3.053,2	-1,81%	20.914,7	18.288,5	-2.626,2	-1,55%
2006	23.134,6	19.516,1	-3.618,5	-1,97%	22.702,0	19.516,1	-3.185,8	-1,73%
2007	24.641,1	20.996,6	-3.644,4	-1,85%	24.120,5	20.996,6	-3.123,9	-1,59%
	RESTA ESTAT				RESTA ESTAT			
	Ingressos	Despeses	Saldo	Saldo (%PIB)	Ingressos	Despeses	Saldo	Saldo (%PIB)
2004	83.061,0	82.391,6	-669,4	-0,10%	83.452,3	82.391,6	-1.060,7	-0,16%
2005	89.289,6	88.226,5	-1.063,0	-0,14%	89.716,5	88.226,5	-1.490,0	-0,20%
2006	97.008,9	94.814,0	-2.194,9	-0,27%	97.441,5	94.814,0	-2.627,5	-0,33%
2007	103.542,3	102.969,5	-572,7	-0,07%	104.062,8	102.969,5	-1.093,3	-0,13%

Font: La balança fiscal del sistema de Seguretat Social català amb l'Administració central. Elisenda Paluzie i Guadalupe Souto. Cercle d'Estudis Sobiranistes.

D'altra banda, també hem analitzat aquestes mateixes dades de la balança en qüestió, però aquest cop aplicant la neutralització del cycle econòmic, de la que ja hem explicat les seves raons anteriorment. La taula següent ens mostra els resultats obtinguts.

De la mateixa manera, Catalunya segueix obtenint un superàvit, tot i que lleugerament inferior al que havíem calculat. En canvi, la resta de l'Estat pateix un dèficit a partir de l'any 2005. Per tant, Catalunya, un cop més segueix essent contribuent net.

Taula 15. Evolució del saldo del sistema de la Seguretat Social amb neutralització (en milions d'euros).

	flux monetari		flux benefici	
	CATALUNYA		CATALUNYA	
	Saldo	Saldo (%PIB)	Saldo	Saldo (%PIB)
2004	-2.956,2	-1,87%	-2.561,5	-1,62%
2005	-2.531,5	-1,50%	-2.114,9	-1,25%
2006	-2.594,6	-1,41%	-2.181,1	-1,19%
2007	-2.318,6	-1,18%	-1.826,1	-0,93%
	RESTA ESTAT		RESTA ESTAT	
	Saldo	Saldo (%PIB)	Saldo	Saldo (%PIB)
2004	-1.403,1	-0,21%	-1.797,8	-0,26%
2005	1.119,9	0,15%	703,3	0,10%
2006	2.098,4	0,26%	1.684,9	0,21%
2007	4.998,4	0,59%	4.505,8	0,53%

Font: La balança fiscal del sistema de Seguretat Social català amb l'Administració central. Elisenda Paluzie i Guadalupe Souto. Cercle d'Estudis Sobiranistes.

És per aquest motiu que les pensions en una Catalunya independent estarien més garantides que no pas en una Catalunya dins l'Estat espanyol. El sistema de pensions espanyol és un sistema de repartiment. Això significa que les pensions es paguen amb les cotitzacions actuals de la població activa.

"A quin país estaria més garantit el finançament futur de les pensions? A una Catalunya amb un PIB elevat i amb una forta capacitat exportadora, o a una Espanya amb pitjors ratis econòmics? La referència a què l'obtenció d'un Estat propi per a Catalunya és un risc per als actuals i futurs pensionistes catalans constitueix un argument que, a més de lleig, és fals."²¹

La redistribució del sistema de la Seguretat Social espanyol provoca que les pensions a Catalunya no reflecteixin la major productivitat de l'economia del país, ni tampoc s'ajusti al nivell de vida a Catalunya per sobre de la mitjana espanyola.

---

²¹ Font: Próspera y viable. Heribert Padrol Munté. La Vanguardia (15/10/2012).

4.2.2. Arguments en contra.

D'altra banda, els estudis contraris a la independència de Catalunya destaquen el saldo de la balança de la Seguretat Social per a l'any 2011 en què, efectivament, es registra un dèficit per import de 1.131 milions d'euros.²² A la taula següent podem comprovar com les despeses superen els ingressos.

Taula 16. Saldo de la Seguretat Social catalana, any 2011 (milers d'euros).

Ingressos		Despeses	
Cotitzacions treballadors catalans	16.225.603	Pensions contributives	18.407.393
Cotitzacions aturats catalans	2.031.749	Incapacitat Temporal	378.589
		Prestacions maternitat	402.267
		Prestacions familiars	164.712
		Altres	35.057
TOTAL	18.257.352	TOTAL	19.388.018

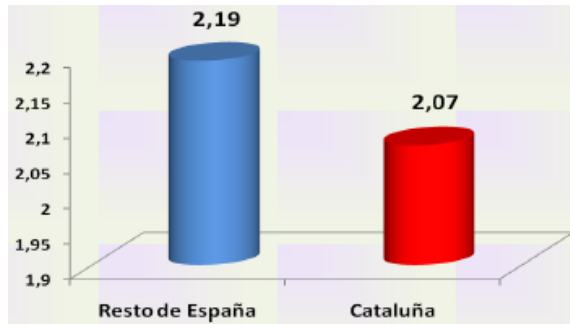
Font: Nota de premsa sobre las pensiones catalanas. Convivencia Cívica Catalana.

En un sistema català de la Seguretat Social les prestacions es pagarien única i exclusivament amb les cotitzacions pagades a Catalunya. Com a resultat, les esmentades prestacions es veurien reduïdes en un 5,8%, que es la diferència entre els ingressos i les despeses de 2011 en valors relatius. Segons *Convivencia Cívica Catalana*, en termes absoluts això representaria un disminució de 50,20€ mensuals per a les pensions dels jubilats catalans i 703,50€ anuals.

Un rati fonamental per a la viabilitat del sistema de pensions és el rati que ens presenta la taula següent entre el nombre d'afiliats a la Seguretat Social i el nombre de pensions pagades. Fa uns anys a Catalunya aquest rati acostumava a ser millor que a la resta d'Espanya, però avui dia aquest rati ha empitjorat a Catalunya fins a situar-se per sota de la mitjana espanyola.

²² Font: Nota de premsa sobre las pensiones catalanas. Convivencia Cívica Catalana.

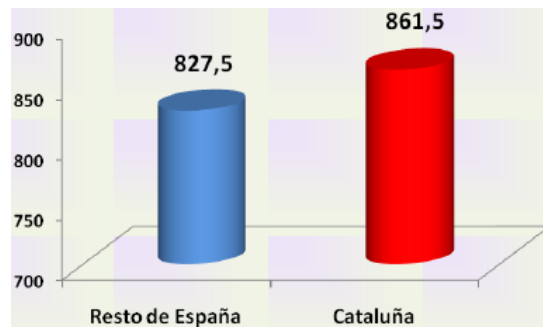
Gràfic 9. Comparativa rati afiliats/pensionistes.

Font: Nota de prensa sobre las pensiones catalanas. Convivencia Cívica Catalana.

També les pensions que l'Estat espanyol paga a Catalunya són un 4,1% superiors que a la resta d'Espanya, el que suposa 34€ més mensualment, segons *Convivencia Cívica Catalana*.

Gràfic 10. Comparativa de la pensió mitjana (euros).

Font: Nota de prensa sobre las pensiones catalanas. Convivencia Cívica Catalana.

Finalment, també s'ha d'esmentar la importància del Fons de Reserva com a eina per a garantir el pagament de les pensions. A l'Estat espanyol existeix un Fons de Reserva que garanteix les pensions de la seva població en aquells moments en què els ingressos de la Seguretat Social no poden cobrir les seves despeses. En el cas que Catalunya assoleixi un Estat propi, perdria el dret a fer servir aquest Fons de Reserva i, per tant, les pensions dels catalans es posarien en perill en un moment de crisi com l'actual.

4.2.3. Síntesi.

Si bé és certa l'existència d'un Fons de Reserva per tal de garantir les pensions a llarg termini, en un hipotètic procés de secessió, de la mateixa manera que Catalunya hauria d'assumir la seva part del deute, també hauria de rebre la part proporcional d'aquest fons, així com de la resta d'actius. Cal saber que aquest Fons de Reserva es va crear per tal de garantir les pensions a la generació dels anys '50 i '60, coneguda com a *baby boom*, ja que es temia que en el moment que es aquesta generació es jubilés, les cotitzacions no serien suficients per a pagar les pensions. Com habitualment acostumen a fer des d'Espanya, només ens diuen allò que els convé, evitant que la gent sàpiga tota la veritat. Aquest Fons de Reserva ha anat disminuint els darrers anys com a conseqüència de la crisi econòmica i el que és més greu, el 90% d'aquest fons s'ha destinat a adquirir deute públic espanyol, donada la dificultat de col·locar aquest deute. Per tant, sembla que d'aquí a pocs anys els pensionistes hauran de cobrar les seves pensions en forma de bons espanyols.

D'aquesta manera queda prou clar que romandre a Espanya no garanteix les pensions dels catalans. En el cas que s'arribés a aplicar una quitança al deute públic espanyol, el Fons de Reserva es veuria molt perjudicat. Aquest és un risc massa elevat que els catalans no haurien d'estar disposats a assumir.

Si bé és cert que l'any 2011 la balança catalana de la Seguretat Social presenta un dèficit, ens trobem en una situació idèntica a la que ja hem comentat anteriorment per a les balances fiscals. Es tracta d'un dèficit que es podria cobrir sense dificultats amb els superàvits generats durant els anys anteriors.

Amb aquesta anàlisi esperem haver resolt els dubtes d'aquella part de la població catalana preocupada pel futur de les pensions en una Catalunya independent. No tan sols estarien més garantides que en una Catalunya dins d'Espanya, sinó que millorarien pel senzill motiu que els ingressos superen les despeses. Aquesta anàlisi objectiva de les dades desmunta tots aquests *discursos de la por* provinents de l'Estat espanyol, en un intent d'aconseguir els vots d'aquell sector de la població més indefens (la població de la tercera edat), i d'impedir que es dugui a terme una consulta democràtica per a decidir l'autodeterminació de Catalunya.

"Per tant, les amenaces que vénen d'alguns partits de Madrid en relació al fet que els avis catalans no cobrarien pensions no tenen cap fonament. Si analitzem les dades de salaris, ocupació i població pensionista a Catalunya, arribem a la conclusió que les pensions catalanes en cas d'independència no només no desapareixerien sinó que podrien ser fins a un 10% més altes que les actuals, si així ho volguessin els catalans, sense augmentar els percentatges de cotització."²³

---

²³ Font: Independència i pensions: la mentida més innoble. <http://www.wilson.cat>

4.3. Deute públic.

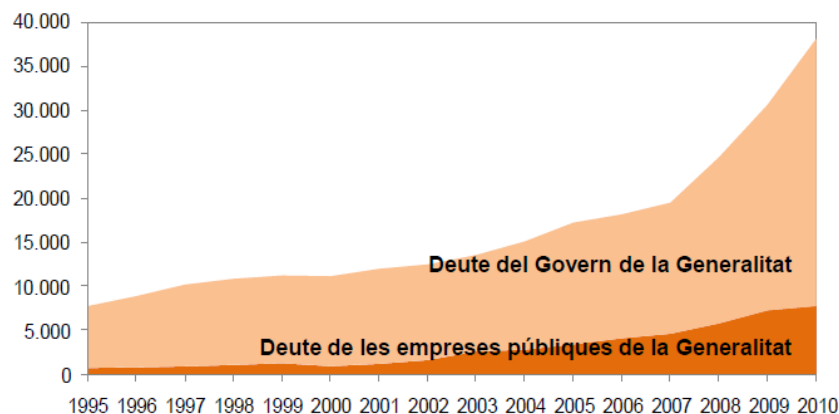
4.3.1. Arguments a favor.

Com a conseqüència d'aquest dèficit fiscal crònic que pateix Catalunya, el seu deute públic s'està veient cada cop més perjudicat. Fins al punt que, Catalunya està obligada a endeutar-se més del que ho hauria de fer per a poder mantenir els nivells de serveis als ciutadans. Tot i així, el govern català ha hagut d'aplicar una política de retallades socials més forta que a la resta de l'Estat espanyol perquè no disposen dels diners públics suficients per a mantenir l'estat del benestar, consolidat durant els darrers anys però que actualment està en perill.

"Finançar necessitats poblacionals per sota de la mitjana promou que una jurisdicció es vegi abocada al dèficit per tal de preservar drets i obligacions meritades, tant en situació de crisi econòmica com en el cas contrari."²⁴

El gràfic següent ens mostra l'evolució del deute de Catalunya durant els darrers anys.

Gràfic 9. Evolució del deute de la Generalitat de Catalunya (en milions d'euros).

Font: Les raons econòmiques de l'Estat propi. Cercle Català de Negocis.

Aquest gràfic ens confirma el que acabem de plantejar sobre la creixent necessitat de finançament per part de Catalunya. Per a l'any 2011 el nivell de deute català se situa

²⁴ Font: Sentido común, entendimiento. Guillem López i Casanovas. La Vanguardia (29/10/2012).

per damunt dels 40.000 milions d'euros, el que representa aproximadament un 20% del seu PIB.²⁵

D'altra banda, en tot aquest procés, a part de Catalunya i d'Espanya, la Unió Europea també hi voldrà dir la seva. Ara mateix, Espanya està pendent de sol·licitar el rescat a Europa, un rescat que el govern espanyol es nega a acceptar que Espanya necessiti, i que estan tractant d'allargar-lo en la mesura que sigui possible. El més sensat per part del govern espanyol seria demanar el rescat quan més aviat millor; doncs, allargant la sol·licitud d'aquest rescat no estan fent res més que empitjorar la situació econòmica del país per a poder afrontar amb èxit la sortida de la crisi. Però, un cop més, la prepotència i l'actitud xulesca del govern espanyol no els hi permet abaixar-se els pantalons davant d'Europa i d'Alemanya, cosa que no fa més que empitjorar-ho tot.

Doncs bé, en el cas que els catalans decidissin separar-se d'Espanya, la Unió Europea hi intervindria pel simple fet que les conseqüències d'un procés d'aquestes característiques tindria per la resta d'Europa. Actualment, Espanya té un deute d'unes dimensions exagerades, per la qual cosa l'any 2013 no podrà fer front ni tan sols al pagament dels interessos generats per aquest deute. Aquesta situació és molt preocupant, però al govern espanyol semblen estar molt tranquils. Per aquest motiu, el rescat és necessari i urgent. Ara bé, si Catalunya s'independitza però Espanya es resisteix a establir unes negociacions, de tot aquest deute espanyol (al que se li afegirà també l'import del rescat) se n'haurà de fer càrrec només Espanya. La Unió Europea no ho permetrà mai això, precisament per tots els interessos que hi tenen a Espanya. Són nombrosos els bancs alemanys, francesos i de la resta d'Europa que s'han vist afectats per la pèssima situació econòmica d'Espanya. Una hipotètica fallida de l'estat espanyol seria nefasta pel sistema financer de la resta de països europeus.

---

²⁵ Font: Idescat. Deute públic respecte el PIB.

4.3.2. Arguments en contra.

El principal argument presentat per aquells qui estan en contra de la independència de Catalunya és que, actualment, el deute públic de Catalunya està qualificat com a bo escombraria per les principals agències de *rating* internacionals. Això dificultaria l'accés de l'Estat català per accedir a finançament als mercats financers internacionals, ja que hauria d'oferir uns tipus d'interès massa elevats. Per tant, Catalunya es quedaria aïllada de la resta del món, sense poder finançar-se si no fos a un interès excessiu.

Però també s'utilitza un altre argument des de les posicions oposades al procés de secessió. Si Catalunya s'independitza s'ha de fer càrrec de la part proporcional del deute de l'Estat espanyol. Catalunya hauria d'assumir una part del deute massa elevada que condicionaria la seva viabilitat com a Estat independent. "Una Catalunya independent naixeria ofegada per un deute superior als 155.000 milions d'euros. (...) El deute de Catalunya, per la seva banda, ascendeix a 44.000 milions, als que s'han d'afegir uns altres 111.000 que li correspondrien pel seu pes (18% de quota) en l'economia espanyola."²⁶

D'altra banda, un hipotètic Estat català quedaria fora de la Unió Europea i, per tant, fora de l'euro i aïllat en gran mesura dels mercats financers europeus, amb tot el que això comportaria per a les finances públiques catalanes.

No tan sols això, sinó que la Unió Europea tampoc permetrà que Catalunya iniciï un procés de secessió respecte l'Estat espanyol. En l'actualitat es tendeix cap a una unió econòmica i financera i s'està intentant unificar la fiscalitat a tota la Unió, per tant, no té cap sentit plantejar a la Unió Europea el procés de secessió d'una part d'un dels seus estats membres.

---

²⁶ Font: Una Cataluña independiente nacería ahogada por una deuda de 155.000 millones de euros. José L. Lobo. El Confidencial (20/09/2012).

4.3.3. Síntesi.

Si bé ara mateix Catalunya no pot fer front al seu deute, no seria així en el cas d'un Estat català. Amb la independència, Catalunya veuria millorada notablement la qualificació del seu deute, senzillament, perquè el deute català representa tan sols un 20% del seu PIB. D'aquesta manera, Catalunya, lliure de l'actual espoli fiscal per part d'Espanya, podria fer front al seu deute en pocs anys, guanyant així la confiança dels mercats financers i situant-se com una de les economies punteres.

"Quan una comunitat demana crèdit i ha d'argumentar que la capacitat per a tornar-lo depèn dels diners que li donarà, si és que se'ls dona i quan se'ls donarà, un tercer, no ha de sorprendre després que la seva solvència estimada sigui nul·la. Una comunitat desenvolupada que pot gaudir d'un finançament propi a partir dels recursos que generi, gràcies a la seva capacitat de produir renda i riquesa, no pot fer altra cosa que millorar les seves qualificacions creditícies."²⁷

Aquesta afirmació és discutible perquè aquest deute està a nom de l'Estat espanyol i és aquest qui se n'ha de fer càrrec. Tot i així, com hem esmentat a l'inici d'aquest treball, suposem que Catalunya seguiria formant part de la Unió Europea, per aquest motiu treballarem amb la hipòtesi que el procés de secessió serà un procés pacífic i democràtic. En aquest cas, i després de les oportunes negociacions al respecte, suposem que Catalunya accepta finalment assumir el deute que li pertoca proporcionalment. De la mateixa manera que Catalunya assumeix la seva part del deute espanyol, també reclamarà la part que li pertoca dels actius de l'Estat espanyol. Per tant, això no faria empitjorar la posició del deute català.

"Els mercats no es fixaran tant en el deute (que també) com en la trajectòria del deute cap al futur. (...) La sort per a Catalunya és que els mercats sempre miren cap al futur, i si bé la transició inicial cap a la independència pot ser difícil, el país té actius i recursos suficients per articular un projecte que generi confiança."²⁸

Sembla prou clar que la Unió Europea pressionarà en gran mesura el govern espanyol per tal que negociï un procés pacífic amb Catalunya. Senzillament perquè Catalunya assumeixi la seva part corresponent d'aquest deute i no recaigui tot sobre Espanya, una situació que faria inviable el seu pagament. Si Catalunya n'assumeix la seva part, Europa es garanteix una certa tranquil·litat perquè el pagament d'aquest deute no serà tant inviable.

"Un procés mal gestionat amb Catalunya duria Espanya a perdre la poca credibilitat que li queda als mercats internacionals."²⁹

---

²⁷ Font: Sentido común, entendimiento. Guillem López i Casasnovas. La Vanguardia (29/10/2012).

²⁸ Font: Los mercados en el nuevo escenario. Francesc Balcells. La Vanguardia (07/11/2012).

²⁹ Font: Los mercados en el nuevo escenario. Francesc Balcells. La Vanguardia (07/11/2012).

Per tots aquests motius, el conegut i prestigiós economista i professor Xavier Sala i Martín comenta el següent al seu *blog*:

"Jo no sóc un expert en lleis, per tant, no discutiré si Europa pot treure el dret a ser europeus a uns ciutadans (i a unes empreses) que ja ho són. Però sí en sé una mica d'economia i la teoria econòmica ens diu que si Catalunya s'independitza, Espanya farà tot el possible perquè ho faci de la manera més pacífica possible i dins d'Europa."³⁰

---

³⁰ Font: Dos Imágenes que demuestran que Catalunya independiente estará en la UE. Xavier Sala i Martín. <http://salaimartin.com> (04/11/2012).

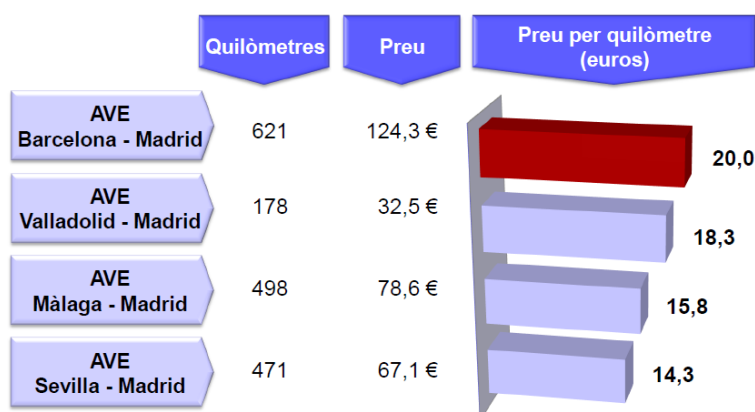
5. Inversió.

5.1. Inversió en infraestructures ferroviàries.

5.1.1. Arguments a favor.

Començarem parlant sobre la inversió que l'Estat espanyol ha realitzat a Catalunya durant els darrers anys pel que fa a les infraestructures ferroviàries. Per al període comprès entre els anys 2008 i 2015 s'ha previst una inversió de 4.000 milions d'euros a la xarxa de Rodalies de Catalunya, però al mes de maig de 2011 tan sols s'havia executat un 8% d'aquesta. Mentre no hi ha diners per a Catalunya, Foment ha invertit 2.332 milions a l'AVE Madrid-Galícia, 3.829 milions a l'AVE Madrid-Extremadura i 4.000 milions a l'AVE Madrid-Astúries. Unes inversions basades única i exclusivament en criteris polítics, perquè sota criteris estrictament econòmics, cap d'aquestes línies d'AVE s'hagués dut a terme. Actualment, l'única línia d'AVE que és més o menys rendible és l'AVE Madrid-Barcelona, tant pel preu que els seus passatgers han de pagar (el més elevat de tot l'Estat) com pel nombre de passatgers que hi viatgen a diari. La taula següent ens mostra el que acabem d'afirmar, els passatgers de la línia d'AVE Madrid-Barcelona són els qui paguen més pels seus viatges:

Taula 17. Comparativa línies d'AVE de l'Estat espanyol.

Font: Les raons econòmiques de l'Estat propi. Cercle Català de Negocis.

"I així, Espanya va estar poblada d'AVES que no volaven cap a l'horitzó, sinó cap al seu propi melic, (...) Ni la crisi pot aturar la velocitat imparable d'una Espanya que ha de dominar el món des de l'altura del seu arboç, i per això el país dels quatre milions d'aturats es permetrà tenir el doble d'alta velocitat que tenen Alemanya o França i, fins i tot, superar per la tangent al Japó, aquest país on al tren no se li posa el sol. (...) Que no tenim viatgers per amortitzar tant malbaratament? Tant se val, si som el país amb més trams d'alta velocitat del planeta, per anar de nosaltres a nosaltres. (...) Tots a tremolar d'alegria a la foto de l'AVE Madrid-València, tan atapeïts que no van tenir temps de d'anar a celebrar la connexió amb França, una menudesa en les altes vies de comunicació. Per això, només hi havia els alcaldes de Figueres i de Barcelona."³¹

Cal recordar que la connexió d'alta velocitat amb França, que ha de passar per Girona, estava prevista inicialment per a l'any 2009. D'ençà s'ha anat endarrerint fins que semblava que a finals de 2012 ja estaria enllestit, però novament s'ha tornat a endarrerir la data prevista d'entrada en funcionament fins el tercer trimestre de 2013.³² Uns retards que el govern espanyol tracta de justificar amb excuses barates però que, un cop més, es deuen senzillament a la centralització que està patint l'Estat i l'aïllament que està patint Catalunya. Per a més inri, el govern espanyol va prioritzar altres línies d'AVE per davant de la connexió amb França, una mostra més que les decisions d'inversió no es prenen sinó en base a criteris polítics, per tal de no perdre vots en certs territoris. Com a Catalunya els partits polítics espanyols no hi tenen res a fer, ja no els convé invertir-hi ni un cèntim. Per tant, sembla prou clar el camí que ha de seguir Catalunya, si no vol quedar sotmesa a una decadència eterna.

No tan sols en l'alta velocitat, sinó també a nivell regional observem gran divergències entre el tracte a Catalunya i a Madrid. Per Catalunya encara circulen 63 trens construïts durant la dècada dels anys '70, mentre a Madrid tan sols ho fan 16 trens. Això significa que a Catalunya funcionen un 37,72% dels trens més antics de tot l'Estat, mentre a Madrid només ho fa un 9,52%.³³

A banda de tot el que acabem de comentar sobre les inversions de l'Estat en infraestructures ferroviàries a Catalunya, hem de destacar dos fets molt importants. D'una banda, trobem el tema dels accessos al port de Barcelona. L'objectiu és connectar el port de Barcelona amb França a través d'unes vies ferroviàries d'amplada europea. El govern espanyol es va comprometre en el seu moment a dur a terme aquestes obres d'accés per afavorir el transport de les mercaderies que arriben al port de Barcelona diàriament. És per aquest motiu que nombroses empreses han decidit invertir en el port, entre les que destaca, principalment, l'empresa xinesa Hutchinson. El govern català es va comprometre a la creació dels accessos per vies d'amplada europea, a canvi que l'empresa fes una forta inversió al port de Barcelona. A finals de l'any 2012 aquests accessos encara no s'han dut a terme, simplement es disposa d'un precari accés provisional, amb una via per als dos sentits. Fins aquest moment

---

³¹ Font: Metàfora AVE. Pilar Rahola. La Vanguardia (21/12/2010).

³² Font: <http://www.cadenaser.com>

³³ Font: Cercle d'Estudis Sobiranistes.

l'empresa Hutchinson ha invertit 300 milions d'euros al port de Barcelona en una primera fase, però els mateixos directius ja han afirmat que no invertiran els restants 200 milions d'euros corresponents a la segona fase del seu projecte, fins que els accessos definitius no estiguin enllestits.³⁴ El govern català ha hagut de donar la cara davant els xinesos i tot perquè l'Estat espanyol no ha volgut implicar-s'hi en una obra d'aquestes característiques, considerant més importants altres infraestructures que amb el temps s'ha demostrat que no eren necessàries.

D'altra banda, està el tema del famós corredor Mediterrani. El corredor del Mediterrani no és més que la connexió ferroviària amb Europa per al transport de mercaderies. Una infraestructura que afavoriria el comerç entre Espanya i la resta d'Europa, a través de la connexió ferroviària entre Catalunya i França. Doncs tot i els clars avantatges que representaria, el govern espanyol no fa més que rebutjar un cop i un altre els projectes i les insistències del govern català per a iniciar el projecte del corredor Mediterrani. Com a alternativa, l'Estat espanyol proposa la construcció d'un corredor Central per Aragó i que travessi els Pirineus fins a connectar amb França. Una proposta sense sentit comercial, amb l'únic propòsit d'aïllar Catalunya un cop més, i connectar Madrid directament amb Europa.

En favor de Catalunya cal esmentar les negatives que la Unió Europea ha donat a la proposta del govern espanyol per a la creació del corredor Central foradant els Pirineus. La Unió Europea s'ha mostrat partidària de la creació del corredor Mediterrani, per tant, Espanya finalment haurà de cedir davant la pressió europea i donar suport al corredor Mediterrani, en contra de la seva voluntat.

---

³⁴ Font: <http://www.ara.cat> (27/09/2012)

5.1.2. Arguments en contra.

La inversió en infraestructures ferroviàries a l'Estat espanyol ha estat basada en unes polítiques centralistes aplicades pel govern central, que concep l'Estat des d'una visió centralitzada. Aquest criteri polític centralitzador estableix una estructura radial de l'Estat espanyol pel que fa a les infraestructures.

Tots els territoris de l'Estat estan perfectament comunicats amb la capital, que és el principal nucli econòmic de l'Estat. No és tant important connectar els territoris de la perifèria entre sí, com connectar-los amb el centre, amb Madrid.

Per afavorir la igualtat entre les diferents comunitats autònomes i territoris de l'Estat espanyol s'han dut a terme inversions ferroviàries arreu de l'Estat en matèria ferroviària. Tot i que només la línia d'alta velocitat Barcelona-Madrid és rendible, es mantenen línies com Madrid-Sevilla i se n'han construït de noves, com Madrid-Galícia, per tal d'afavorir la igualtat entre els habitants dels diferents territoris que formen l'Estat espanyol.

Mentre alguns aposten pel Corredor Mediterrani, l'Estat defensa la construcció del Corredor Central, que connecti Madrid amb França, a través dels Pirineus aragonesos. D'aquesta manera tots els territoris de l'Estat espanyol tindrien una connexió internacional des de la capital.

5.2. Inversió en infraestructures aèries.

5.2.1. Arguments a favor.

De la mateixa manera que la inversió ferroviària, Catalunya també pateix un fort escanyament pel que fa a inversió en infraestructures de transport aeri. Segons unes declaracions del director de l'aeroport d'El Prat al diari Avui (12/01/2010), són 700.000 els passatgers intercontinentals que cada any han de passar per Madrid per arribar a Barcelona, sense possibilitat de connectar-hi de manera directa, principalment de ciutats com Buenos Aires, Nova York, Tòquio, Los Angeles o Sao Paulo.

Un cop més, Catalunya rep un tracte d'inferioritat per part de l'Estat espanyol, que signa convenis internacionals amb nombrosos països que estableixen l'aeroport de Madrid com a única connexió, amb les conseqüències negatives que això comporta per a la projecció internacional de l'aeroport d'El Prat. No cal ser gaire espavilat per veure que es tracta d'un altre intent d'aïllar Catalunya i escanyar encara més els catalans. A continuació citem els diferents convenis als que acabem de fer referència, amb les seves respectives dates d'entrada en vigor.

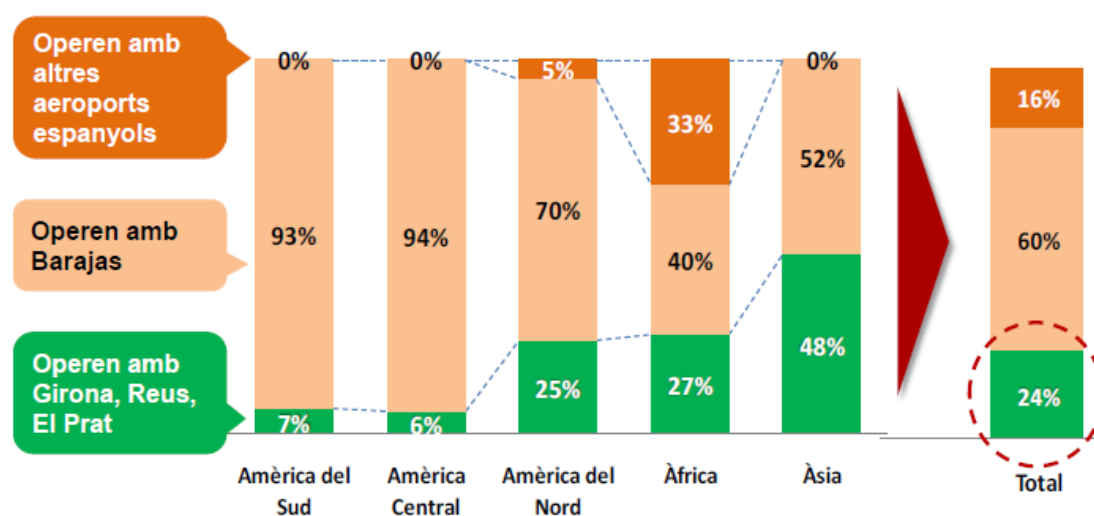
Taula 18. Països que tenen prohibit l'ús de l'aeroport d'El Prat (a data 19/02/2008).

	1950 - 1959	1960 - 1969	1970 - 1979	1980 - 1989	1990 - 2000
Amèrica	Perú, 1954	República Dominicana, 1968	Bolívia, 1974 Costa Rica, 1979 Guatemala, 1971 Mèxic, 1978 Uruguai, 1979 Xile, 1974 EEUU (Miami i San Juan de Puerto Rico), 1973	Canadà, 1988	El Salvador, 1997
Àsia			Kuwait, 1979 Pakistan, 1979 Síria, 1979 Tailàndia, 1979	Corea, 1989 Índia, 1987 Iraq, 1980 Japó, 1980	Iran, 1996 Malàisia, 1993
Àfrica			Costa d'Ivori, 1976 Gabon, 1976 Guinea Equatorial, 1971 Nigèria, 1975 Sierra Leone, 1976	Kenya, 1981	Mali, 1990
Europa				URSS, 1976	

Font: L'estat espanyol contra Catalunya. Cercle d'Estudis Sobiranistes.

Tot plegat fa que tan sols un 24% dels vols internacionals que operen a territori espanyol ho facin a aeroports catalans, mentre que l'aeroport de Barajas a Madrid s'adjudica un 60% d'aquests vols. Al següent gràfic podem veure una anàlisi molt interessant que il·lustra el que acabem de comentar.

Gràfic 12. Distribució dels vols intercontinentals que operen a Espanya (2011).

Font: : Les raons econòmiques de l'Estat propi. Cercle Català de Negocis.

Després de veure això, es fa difícil pensar que Catalunya pot aconseguir algun tipus d'encaix dins l'Estat espanyol. Un Estat que estableix un tracte cap a Catalunya, pel qual no tenim adjectius per qualificar-lo. Qui trobi normal que tan sols un 6-7% dels vols procedents o amb destinació a Amèrica Central i del Sud, operin als aeroports catalans, que s'ho faci mirar.

Pel que fa a la gestió aeroportuària a l'Estat espanyol no cal dir que és pèssima, com tot el que fan últimament. Una gestió centralitzada (només Espanya i Romania tenen la gestió centralitzada) a través d'Aena que no presenta precisament unes xifres per tirar coets. L'any 2008, 39 dels 48 aeroports espanyols van tenir pèrdues, essent l'aeroport de Barajas a Madrid el primer en encapçalar aquest rànquing, amb 30 milions d'euros de pèrdues.³⁵ A més, els salaris de la plantilla de controladors aeris d'Aena són els més alts d'Europa i, incomprensiblement, Espanya és el país líder en nombre d'aeroports a Europa, per davant d'Alemanya.

³⁵ Font: Les raons econòmiques de l'Estat propi. Cercle Català de Negocis.

Si comparem les inversions realitzades a Madrid i a Barcelona pel que fa als seus aeroports, també observarem un greuge comparatiu a favor de Madrid. L'any 2006 es va inaugurar a l'aeroport de Barajas una nova terminal, la T4, en la que l'Estat hi va invertir 6.200 milions d'euros, superant en set vegades més el pressupost inicial. De la mateixa manera, a l'aeroport d'El Prat també es va construir una nova terminal, la T1, però en aquest cas l'Estat només hi va invertir 1.258 milions d'euros, cinc vegades menys que a la T4 de Barajas. A més, a l'aeroport de Madrid s'hi ha invertit 300 milions d'euros en mesures mediambientals, entre elles l'aïllament acústic dels habitatges més propers a l'aeroport. En canvi, a l'aeroport d'El Prat només s'hi ha destinat 12,7 milions d'euros en aquest concepte.³⁶

---

³⁶ Font: Cercle d'Estudis Sobiranistes.

5.2.2. Arguments en contra.

De la mateixa manera que en el cas de les polítiques d'inversió en infraestructures ferroviàries, les inversions en infraestructures aèries a l'Estat espanyol també es troben condicionades per aquestes polítiques centralitzadores.

D'aquesta manera, l'aeroport amb més trànsit d'avions procedents de destinacions internacionals és l'aeroport de Barajas, a Madrid, i amb diferència. Com a capital d'Estat, Madrid ha de ser la porta d'entrada i sortida del tràfic aeri internacional. Aena, companyia encarregada de la gestió de les infraestructures aèries a tot l'Estat espanyol, prioritza la gestió centralitzada en favor de l'aeroport de Madrid. Tots els aeroports dels diferents territoris de l'Estat estan perfectament connectats amb el de la capital.

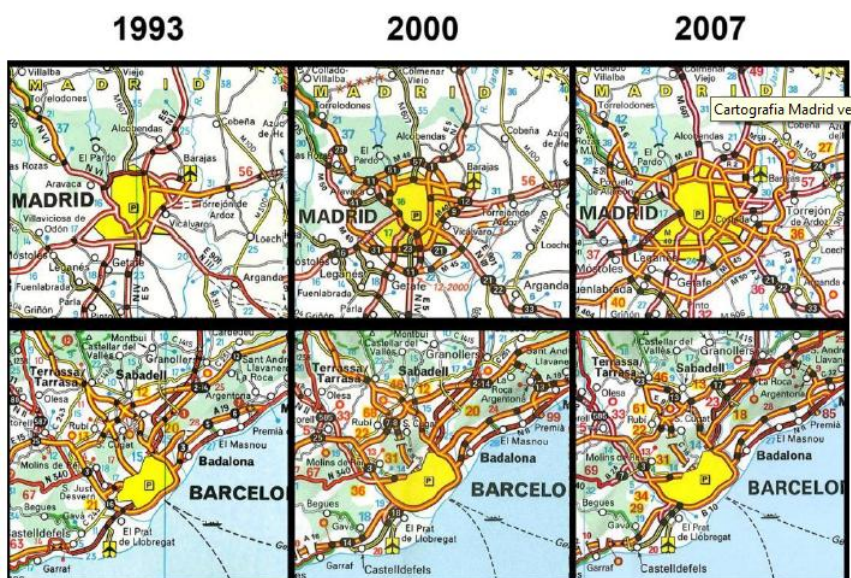
En el cas del principal aeroport de Catalunya, el d'El Prat, també rep avions internacionals, però amb unes fortes restriccions en relació a determinats països. El motiu és senzillament evitar una situació de competència entre dos dels principals aeroports de l'Estat espanyol. Centralitzant la gestió d'aquesta manera s'aconsegueix determinar amb precisió les funcions de cadascun dels aeroports, sense que hi pugui haver un conflicte d'interessos entre ells, que posi en perill la gestió de tot el sistema aeroportuari espanyol.

5.3. Inversió en la xarxa de carreteres.

5.3.1. Arguments a favor.

Un cop vistes les gestions per part del govern espanyol pel que fa a infraestructures ferroviàries i aeroportuàries a Catalunya, és hora d'analitzar què passa amb la xarxa catalana de carreteres. Com que una imatge val més que mil paraules, amb la següent imatge quedarà molt clara la desigualtat d'inversions en carreteres a Catalunya i a Madrid.

Figura 1. Evolució de la xarxa de carreteres a Barcelona i a Madrid.

Font : Les raons econòmiques de l'Estat propi. Cercle Català de Negocis.

Podem observar l'evolució en els darrers anys de les xarxes de carreteres al voltant de dos dels nuclis urbans més importants de l'Estat espanyol. Amb la imatge de la situació l'any 2007, queda palès que l'Estat ha apostat en gran mesura a favor de Madrid, en detriment de Barcelona.

El ministeri de Foment i el departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat van signar el protocol d'obres a executar per part de l'Estat a les carreteres de Catalunya entre 2006 i 2012. A finals de 2011 tan sols un 10% dels projectes

s'havien finalitzat³⁷, deixant molts projectes a mitges, com és el cas del desdoblament de la N-II al seu pas per la província de Girona, un tram de carretera dels més perillosos que registra greus accidents any rere any, però sembla que l'Estat prefereix invertir els seus recursos en AVE's sense passatgers i aeroports sense avions.

Entre els anys 2003 i 2010, Catalunya ha rebut una inversió en carreteres per valor de 502 milions d'euros, que representa un 10,9% del total de l'Estat espanyol. Si se seguissin criteris objectius i lògics com serien el pes relatiu de la població o del PIB catalans, a Catalunya li haguessin correspost 740 i 865 milions d'euros, respectivament, durant aquest període.³⁸

Segons un estudi de PIMEC, a Catalunya es troben les vies més transitades de l'Estat i alhora les més cares. A Catalunya es concentra un 21% de quilòmetres de vies de peatge de tot l'Estat espanyol. No només això, sinó que els peatges a Catalunya són un 33% més cars que a Madrid i un 43% més cars que a Sevilla. A la taula següent podem veure una anàlisi del que acabem de comentar.

En aquesta taula podem observar algunes dades alarmants pel que fa a la igualtat de les comunitats autònomes de l'Estat espanyol, amb la casualitat que Catalunya torna un cop més a sortir-ne perjudicada.

La primera dada que ens crida l'atenció és aquest 21,9% d'autopistes de peatge que es localitza a Catalunya, tal com hem comentat anteriorment. Un percentatge molt superior al de qualsevol altra comunitat autònoma. Una altra dada que ens sobta és que a Catalunya només es troben el 8,8% del total de vies d'alta capacitat de tot l'Estat, mentre d'altres comunitats menys productives gaudeixen d'un nombre superior de vies d'aquest tipus, com ara Andalusia, Castella la Manxa o Castella i Lleó. Si bé la seva superfície és major que la de Catalunya, les seves autopistes no registren ni de bon tros el trànsit que es registra a les autopistes catalanes.

En general, comparant les dades de pes relatiu de població, superfície i PIB amb la proporció de vies d'alta velocitat i de vies de peatge, de Catalunya amb les diferents comunitats autònomes, és evident que Catalunya es troba en una posició desfavorable.

---

³⁷ Font: Foment abandona les carreteres catalanes. <http://www.ara.cat> (08/12/2011)

³⁸ Font: PIMEC.

Taula 19. Pes relatiu de les CCAA i la seva xarxa de carreteres d'alta capacitat (2009).

Comunitat autònoma	Població	Superfície	PIB	Autopistes de peatge	Vies d'alta capacitat lliures	Total vies d'alta capacitat
Andalusia	17,8%	17,3%	13,6%	6,5%	19,3%	16,9%
Aragó	2,9%	9,4%	3,2%	5,2%	4,7%	4,8%
Astúries	2,3%	2,1%	2,1%	0,7%	3,1%	2,6%
Balears	2,3%	1,0%	2,5%	0,0%	1,5%	1,2%
Canàries	4,5%	1,5%	3,8%	0,0%	2,4%	2,0%
Cantàbria	1,3%	1,1%	1,2%	0,0%	1,8%	1,4%
Castella la Manxa	4,5%	15,7%	5,2%	9,1%	15,8%	14,5%
Castella i Lleó	5,5%	18,6%	3,6%	7,9%	11,4%	10,7%
Catalunya	16,0%	6,3%	18,5%	21,9%	5,7%	8,8%
C. Valenciana	10,9%	4,6%	9,7%	12,2%	7,7%	8,6%
Extremadura	2,4%	8,2%	1,6%	0,0%	5,8%	4,6%
Galícia	6,0%	5,9%	5,4%	10,8%	5,5%	6,5%
Madrid	13,7%	1,6%	18,1%	4,8%	6,6%	6,2%
Múrcia	3,1%	2,2%	2,6%	3,8%	4,0%	4,0%
Navarra	1,4%	2,1%	1,7%	4,6%	1,9%	2,4%
País Basc	4,7%	1,4%	6,1%	8,5%	2,8%	3,9%
La Rioja	0,7%	1,0%	0,8%	4,0%	0,4%	1,1%
Total	100,0%	100,0%	100%	100,0%	100,0%	100,0%

Font: Carreteres d'alta capacitat. Situació a Catalunya i comparativa. PIMEC.

La següent imatge ens mostra el mapa d'autopistes de l'Estat espanyol.

Tal com comenta al seu *blog* el prestigiós economista Xavier Sala i Martín, en aquesta imatge es pot observar quelcom molt interessant. La connexió d'Espanya amb Europa per carretera té lloc única i exclusivament a través de Catalunya i d'Euskadi. Per tant, en un hipotètic procés d'independència de Catalunya, si Espanya no hi volgués col·laborar i establir unes negociacions pacífiques, podrien aixecar-se ells mateixos una perillosa barrera a Catalunya, que els hi dificultés en gran mesura el seu tràfic de mercaderies cap a la resta d'Europa. Espanya ha de valorar molt bé fins a quin punt li interessa seguir enviant amenaces cap a Catalunya o bé acceptar la voluntat d'un poble i iniciar unes negociacions.

Figura 2. Mapa d'autopistes de l'Estat espanyol.

Font: <http://salaimartin.com>

"Per als que tinguin la temptació de dir que el govern espanyol hauria d'accelerar les obres del corredor central per tal de poder transportar les mercaderies a través dels Pirineus centrals, adjunto una altra imatge: el mapa d'autopistes de França. Observant aquest segon mapa, hom ha de preguntar-se: un cop transportades les mercaderies fins a la frontera francesa en un intent de saltar-se les barreres imposades a Catalunya, què faran els productes espanyols a la frontera si els francesos no tenen autopista? Obligaran a França a construir un corredor central també?"³⁹

Tal com comenta en Xavier Sala i Martín, a la següent imatge podem observar que França està connectada amb Espanya a través de Catalunya i d'Euskadi, i no sembla que tinguin cap intenció de foradar els Pirineus.

---

³⁹ Font: <http://salaimartin.com>

"Finalment, hom no pot obviar l'efecte que la independència tindria sobre la major capacitat del govern català i l'atracció d'inversió directa estrangera mitjançant un major control sobre el finançament i la regulació de les seves infraestructures."⁴⁰

Figura 3. Mapa d'autopistes de França.

Font: <http://salaimartin.com>

⁴⁰ Font: Portugalización y Catalunya. Pol Antràs. La Vanguardia (28/10/2012).

5.3.2. Arguments en contra.

Seguint la mateixa línia que en el cas de les inversions en infraestructures ferroviàries i aèries, les inversions en la xarxa de carreteres a l'Estat espanyol també segueixen les directrius d'unes polítiques centralitzadores, que estableixen un model radial per al transport terrestre.

La principal inversió en carreteres s'ha realitzat de tal manera que tots els territoris de l'Estat estiguin connectats amb la capital de l'Estat espanyol, Madrid. Per aquest motiu també, la inversió més forta en aquest aspecte s'ha realitzat a la comunitat de Madrid per tal que la capital de l'Estat disposi d'una xarxa de carreteres que s'adeqüi a les seves necessitats.

Amb aquest model radial, tots els territoris queden connectats amb la capital de l'Estat, que és la porta de sortida a l'exterior, així com d'arribada. Tots els territoris disposen d'unes xarxes de carreteres similars, sense fer distincions de riquesa, per tal d'afavorir la igualtat entre els seus habitants.

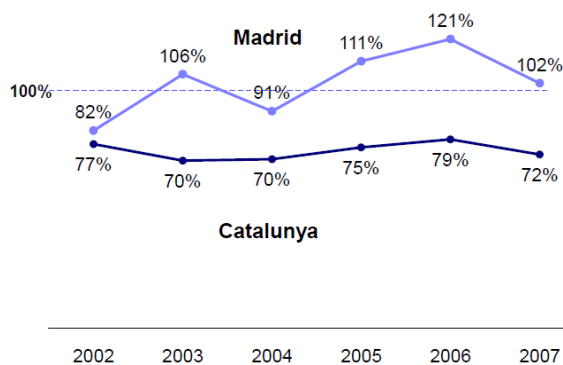
5.4. Síntesi

La inversió privada en un territori depèn directament de la inversió pública que els òrgans de govern hi facin en el territori en qüestió. Unes bones infraestructures i uns bons serveis públics atrauran un nombre més gran d'inversors provats disposats a activar l'economia d'aquest territori. D'on aconsegueix un govern els recursos econòmics per a dur a terme tota aquesta inversió pública? De la recaptació d'impostos. El problema ve quan el govern en qüestió no té les competències necessàries per a decidir com gestionar aquests recursos. Això és el que passa a Catalunya i està directament relacionat amb el tema del dèficit fiscal, que ja hem tractat anteriorment en l'apartat corresponent.

"Aquest Estat espanyol, de seguir lligats a ell, ens condemna a una mediocritat sense fi."⁴¹

Ja hem vist que Catalunya aporta una gran quantitat d'impostos a l'Estat però en retorna una quantitat menor, que no decideix Catalunya, sinó l'Estat espanyol. És el govern central qui decideix els diners que es retornaran a Catalunya per tal que el govern català els destini a inversió i despesa pública. El problema és que el nivell d'inversió pública a Catalunya no es correspon amb el seu nivell d'activitat econòmica. Mentre Catalunya està finançant infraestructures inútils a la resta de l'Estat espanyol, el govern central està deixant de banda els catalans i n'està propiciant la seva decadència en favor, principalment, de la capital de l'Estat, Madrid, i d'altres territoris de la resta de l'Estat, amb l'objectiu que Madrid es converteixi en la locomotora econòmica d'Espanya en detriment de Catalunya. El següent gràfic és una mostra del que s'està vivint darrerament a Catalunya.

Gràfic 13. Evolució de la inversió real en infraestructures a Catalunya i a Madrid respecte pressupost.

Font: : Les raons econòmiques de l'Estat propi. Cercle Català de Negocis.

⁴¹ Font: ¿Mediocridad segura o cambio incierto? Antoni Bosch. La Vanguardia (03/11/2012).

"Actualment, tot i el rang de llei orgànica de l'Estatut, el Govern central continua incomplint disposicions com l'addicional tercera sobre inversions en infraestructures i amenaça amb gastar diners directament en àmbits propis de la Generalitat tals com l'educació."⁴²

Segons publicava el diari Avui (11/10/2009), per a l'any 2009 es va pressupostar i aprovar una inversió en infraestructures de transport terrestre a Catalunya per import de 783 milions d'euros, mentre que Foment només va executar un 33% de la mateixa. Aquesta només és una mostra de l'incompliment per part de l'Estat espanyol de tots els acords en matèria d'inversió en infraestructures a Catalunya. A continuació, analitzarem les diferents inversions que s'han dut a terme en els darrers anys a Catalunya i a la resta de l'Estat.

"Fer arribar abans l'AVE a zones despoblades en lloc de a Europa o inversions pendents com les connexions amb els ports de Barcelona i Tarragona o el corredor mediterrani són mostres clares de que les prioritats de l'Estat són en altres llocs."⁴³

"El mapa d'infraestructures d'Espanya demostra que les necessitats de Catalunya no són una prioritat per a l'Estat espanyol."⁴⁴

Catalunya, amb un estat propi, tindria la possibilitat de definir noves polítiques i nous marcs regulatoris per desmarcar-se de les polítiques que s'han aplicat a l'estat espanyol durant els darrers anys. D'aquesta manera, Catalunya aconseguiria seguir el model dels països més avançats d'Europa, que tenen les mateixes característiques que Catalunya, pel que fa a extensió, població, PIB i diversos indicadors macroeconòmics.

"El debat s'ha centrat de forma quasi exclusiva en dues qüestions: el *dividend* que suposaria la fi del dèficit fiscal amb Espanya i el cost d'un possible boicot a productes catalans. (...) Reflexa una actitud semblant a la d'un inversor passiu o rendista, que només es fixa en l'augment o la disminució dels interessos o dividendes que pot comportar un canvi en el control de l'empresa. Aquesta actitud contrastaria amb la de l'inversor que passa a controlar l'empresa, i que reconeix l'oportunitat que se li presenta, la possibilitat de dissenyar novament les institucions i regles del joc i definir polítiques pròpies i un nou marc regulatori, sense més restriccions que les provinents de les normatives europees."⁴⁵

Hem pogut veure com les polítiques d'inversió en infraestructures de l'Estat espanyol es regeixen per un model centralitzador, on tot passa per Madrid i s'estableix l'existència d'unes zones perifèriques on la inversió no és prioritària. Amb aquest model Catalunya està sotmesa a la decadència.

---

⁴² Font: Catalunya en el siglo XXI. Carles Boix. La Vanguardia (31/10/2012).

⁴³ Font: El bonsái catalán quiere crecer. Oriol Amat. La Vanguardia (16/10/2012).

⁴⁴ Font: Bienvenido el tándem Catalunya-Europa. Jaume Ventura. La Vanguardia (23/10/2012).

⁴⁵ Font: La independencia, ¿para hacer qué? Jordi Galí. La Vanguardia (14/10/2012).

6. L'argument de la balança comercial.

6.1. Arguments a favor.

L'aspecte comercial podríem dir que és una de les principals preocupacions de cara a assolir una hipotètica independència de Catalunya. Darrerament, com és lògic, són nombrosos els empresaris que han mostrat el seu neguit davant de l'augment del sentiment sobiranista entre la població catalana. És per aquest motiu que els empresaris catalans estan preocupats per les conseqüències que un procés d'aquestes característiques pugui tenir per a l'economia catalana i per a les seves empreses. Per aquest motiu, en aquest apartat analitzarem les exportacions de Catalunya a Espanya i a la resta del món.

La taula següent ens mostra el grau de dependència de l'economia catalana dels mercats exteriors.

Taula 20. Destinació de valor afegit generat a Catalunya (% del total).

	Mercat català	Mercat espanyol	Resta del món
2005	59,4	22,5 (55,4)	18,1 (44,6)
2001	58,8	24,1 (58,5)	17,1 (41,5)
1987	60,0	30,3 (75,8)	9,7 (24,2)

Nota: Les dades entre parèntesis corresponen al percentatge del valor afegit exportat que es destina a cadascun dels dos mercats exteriors considerats.

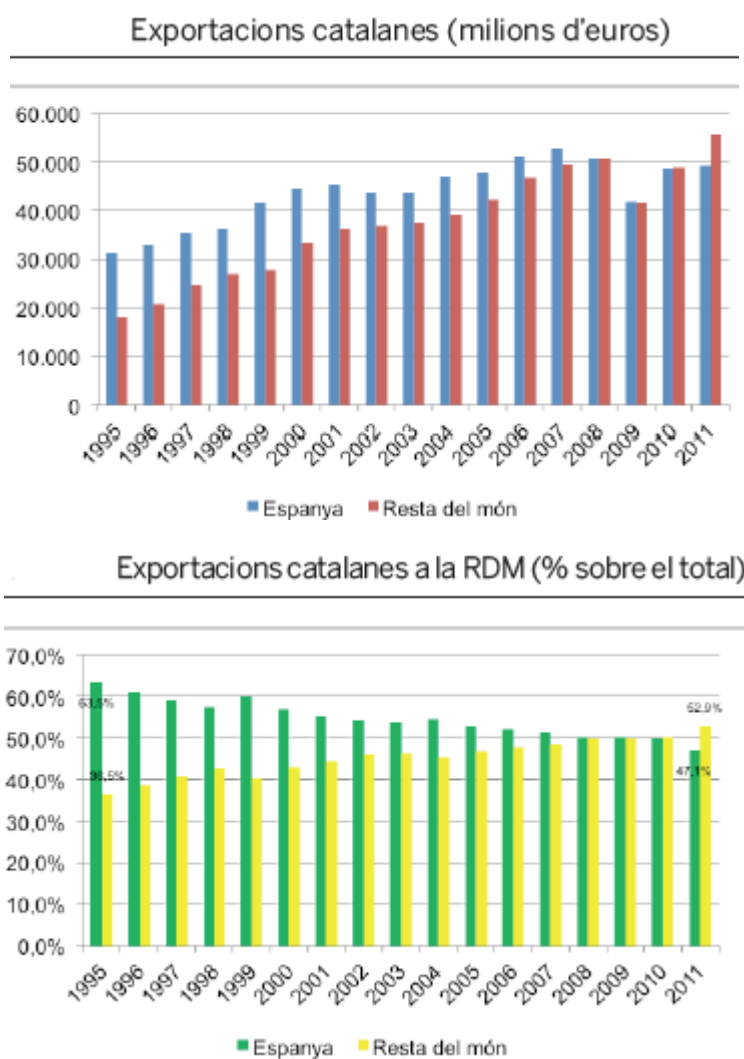
Font: Algunes reflexions sobre la independència de Catalunya i l'economia dels catalans. Xavier Cuadras i Morató. Universitat Pompeu Fabra.

Podem observar com el percentatge del valor afegit destinat al consum intern es manté constant des de 1987 fins el 2005, al voltant del 60%, mentre el 40% restant correspon a les exportacions. Pel que fa a aquestes, s'observa una clara tendència al llarg dels anys. D'una banda, les exportacions a l'Estat espanyol es van reduint en favor de les exportacions a la resta del món. L'any 1987 les exportacions a Espanya representaven un 75% del total d'exportacions, mentre l'any 2005 representen un 55% del total. Òbviament, es tracta d'una reducció considerable que ens indica que aquestes van

perdent pes i que l'economia catalana va obrint-se camí, cada cop més, a nous mercats, com a conseqüència de la globalització.

En els dos gràfics següents podem veure l'evolució de les exportacions catalanes a Espanya i a la resta del món durant els darrers anys. S'observa una clara tendència d'obertura a la resta del món i de menor dependència del mercat espanyol, que es corrobora l'any 2011 quan, per primer cop les exportacions catalanes a la resta del món (53%) són superiors a les exportacions catalanes a Espanya (47%).

Gràfic 14. Exportacions catalanes a Espanya i a la resta del món.

Font: Algunes reflexions sobre la independència de Catalunya i l'economia dels catalans. Xavier Cuadras i Morató. Universitat Pompeu Fabra.

També en referència al tema exportador, és interessant analitzar la posició exportadora de Catalunya en relació a la resta de comunitats autònomes de l'Estat espanyol. La taula següent ens proporciona aquesta informació. Catalunya se situa com la comunitat autònoma més exportadora en termes absoluts de l'Estat espanyol, amb molta diferència. De la mateixa manera, pel que fa a les exportacions a la resta del món per habitant, Catalunya exporta un 64% més que la mitjana espanyola.

Taula 21. Exportacions de les CCAA a la resta del món.

Exportacions a la RDM (2011)			
TERRITORI	VOLUM EXPORTADOR A LA RDM (M€)	PERCENTATGE SOBRE EL TOTAL EXPORTAT	EXPORTACIONS A LA RDM PER HABITANT (ESPANYA, VALOR 100)
CATALUNYA	55.525	52,9	164
MADRID	24.549	54,4	83
ANDALUSIA	22.851	43,8	60
PAÍS BASC	21.067	46,0	214
PAÍS VALENCIÀ	20.013	45,1	86
GALÍCIA	17.532	54,1	139
RESTA DE L'ESTAT	51.950	37,0	78
ESPANYA	213.487	45,9	100

Font: Algunes reflexions sobre la independència de Catalunya i l'economia dels catalans. Xavier Cuadras i Morató. Universitat Pompeu Fabra.

No obstant, totes aquestes dades que acabem d'analitzar són necessàries però no suficients per a determinar la viabilitat de l'Estat català a nivell comercial. Per aquest motiu, un altre indicador interessant per a la nostra anàlisi és el de les exportacions i el grau d'obertura de l'economia catalana. En aquest cas hem escollit la següent taula que ens informa de les exportacions en percentatge del PIB en comparació a altres països de la Unió Europea. A partir d'aquestes dades observem com Catalunya se situa com una de les economies més exportadores d'Europa, al nivell de països com Dinamarca o Suècia.

Taula 22. Exportacions de béns i serveis en % del PIB per a l'any 2007.

**Exportacions de béns i serveis
en % del PIB, 2007**

Luxemburg	175,93
Bèlgica	82,55
Irlanda	80,23
Països Baixos	74,20
Àustria	58,90
Dinamarca	52,22
Catalunya*	52,20
Suècia	51,87
Alemanya	47,17
Finlàndia	45,81
Portugal	32,19
Itàlia	28,85
Espanya*	27,29
Regne Unit	26,92
França	26,86
Grècia	23,53

* Es comptabilitzen les exportacions a Espanya (27%) i a la resta del món (25,20%).

** Xifra sense Catalunya.

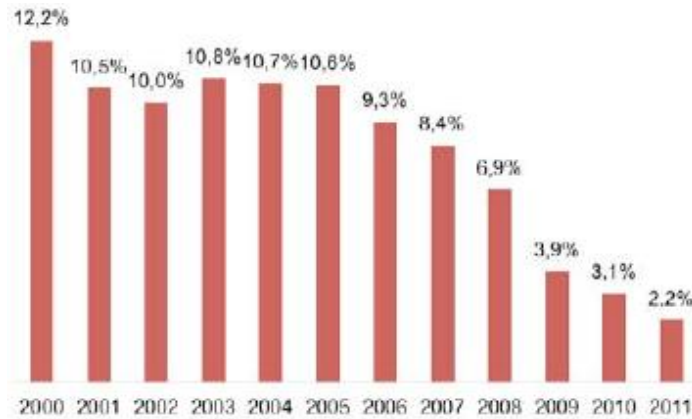
Font: Viabilitat de Catalunya com a Estat. Anàlisi de la Hisenda Pública. Núria Bosch i Marta Espasa. Institut d'Economia de Barcelona. Universitat de Barcelona.

D'altra banda, no ens podem quedar només amb aquesta anàlisi de les exportacions ja que la nostra finalitat és analitzar la balança comercial de Catalunya per tal de determinar si Catalunya és un país exportador o importador. En aquest sentit, els dos gràfics següents ens mostren les balances comercials de Catalunya.

En el primer podem observar l'evolució del saldo comercial de Catalunya amb Espanya durant els darrers anys. D'aquestes dades podem concloure que Catalunya exporta a Espanya més del que importa, per tant, el saldo ha estat positiu durant els darrers anys.

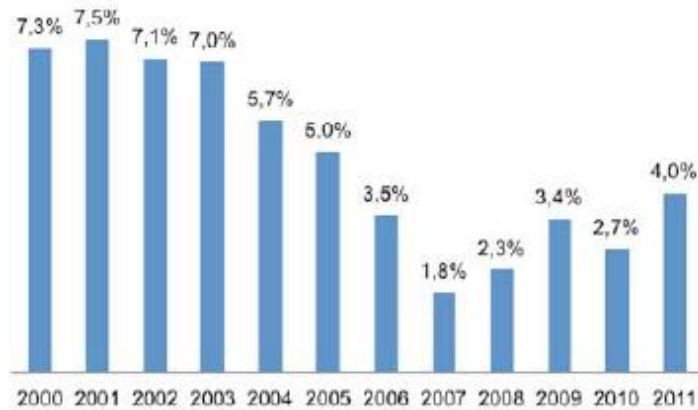
En el segon gràfic observem l'evolució del saldo comercial de Catalunya amb la resta del món (Espanya inclòs). De la mateixa manera que el saldo comercial amb Espanya és positiu, també ho és el saldo comercial de Catalunya amb la resta del món. Això ens confirma un cop més que Catalunya és un país exportador.

Gràfic 15. Saldo comercial de Catalunya amb Espanya (% del PIB).

Font: Algunes reflexions sobre la independència de Catalunya i l'economia dels catalans. Xavier Cuadras i Morató. Universitat Pompeu Fabra.

Gràfic 16. Saldo comercial de Catalunya (% del PIB).

Font: Algunes reflexions sobre la independència de Catalunya i l'economia dels catalans. Xavier Cuadras i Morató. Universitat Pompeu Fabra.

Aquest aspecte, però, el podríem relacionar directament amb l'apartat de la balança fiscal catalana, que hem analitzat anteriorment. El dèficit fiscal del que hem parlat en el seu moment és més greu del que sembla, i és que pot incidir directament en la balança comercial de Catalunya si no es posa fi a aquesta situació. Si el govern català no té prous recursos per garantir una sèrie d'inversions en infraestructures i de despesa pública per al benestar dels ciutadans de Catalunya, les empreses ubicades en territori català podrien no trobar les condicions adequades per a seguir duent a terme la seva activitat econòmica a Catalunya.

Moltes veus provinents d'Espanya asseguren que Catalunya quedaria aïllada comercialment de la resta d'Europa, la qual cosa no té cap sentit. Primer de tot, cal recordar que no existeix cap precedent en la història de la Unió Europea d'un procés com aquest. D'aquesta manera, tal com hem fet esment al principi d'aquest treball, suposant que Catalunya segueix formant part de la Unió Europea, no hi ha cap raó per a què les empreses catalanes quedin aïllades comercialment de la resta d'Europa. La globalització actual elimina qualsevol tipus de barrera comercial entre tots els països de la Unió, per tant, les empreses catalanes podran seguir comerciant lliurement tant amb Espanya com amb la resta de països.

"(...) possibles boicots a béns i serveis produïts per empreses catalanes i, fins i tot, una hipotètica sortida de Catalunya de la Unió Europea, serien conseqüència de represàlies. (...) Aquests hipotètics costos de la transició són conseqüència d'un discurs de la por. (...) La Unió Europea és marcadament expansiva, no tenint per tant cap interès en què surti de la seva esfera un país amb una economia potent i que està aplicant la normativa comunitària des de fa dècades."⁴⁶

"No és un escenari realista que la Unió Europea expulsi Catalunya si tenim en compte que és contribuent net i una de les nacions més europeïstes."⁴⁷ Costa de creure que la Unió Europea expulsi Catalunya o inclús que Espanya en demani la seva expulsió.

No obstant, suposem, per un moment, que un cop dut a terme el procés d'independència, Catalunya quedés fora de la Unió Europea, segons una interpretació discutible d'alguns articles dels tractats de la Unió. Què passaria? S'establirien aranzels per a les empreses catalanes a l'hora de comerciar a nivell internacional? Els ciutadans de Catalunya necessitarien el passaport per a viatjar als països de la Unió Europea? Els títols universitaris perdrien el seu valor? El carnet de conduir no serviria? S'haurien de catalanitzar tots els cognoms? Algunes d'aquestes qüestions poden semblar ximpleries però són qüestions que es plantegen des d'Espanya, tot per plantejar un escenari catastrofista, tractant d'evitar que s'arribi ni tan sols a celebrar un referèndum d'autodeterminació a Catalunya.

Doncs bé, a Europa existeixen nombrosos grups, espais i acords: el Consell d'Europa, la Unió Europea, l'Eurozona, l'Espai Schengen, l'Espai Econòmic Europeu i l'Acord Europeu de Lliure Comerç.

"Els diferents països d'Europa formen part de diferents grups. Espanya, per exemple, forma part de la Unió Europea, l'Eurozona i el Consell. Suïssa forma part de l'Acord Europeu de Lliure Comerç i de l'Espai Schengen, però no de l'Eurozona ni de la Unió Europea. El Regne Unit forma part de la Unió Europea, però no de l'Eurozona ni de l'Espai Schengen. Per tant, el primer que s'ha d'aclarir és: quan a Espanya diuen que vetaran la incorporació de Catalunya a Europa, exactament a què es refereixen? A la Unió Europea? A l'Euro? A l'Espai Schengen? A l'Espai Econòmic Europeu?"⁴⁸

---

⁴⁶ Font: Próspera y viable. Heribert Padrol Munté. La Vanguardia (15/10/2012).

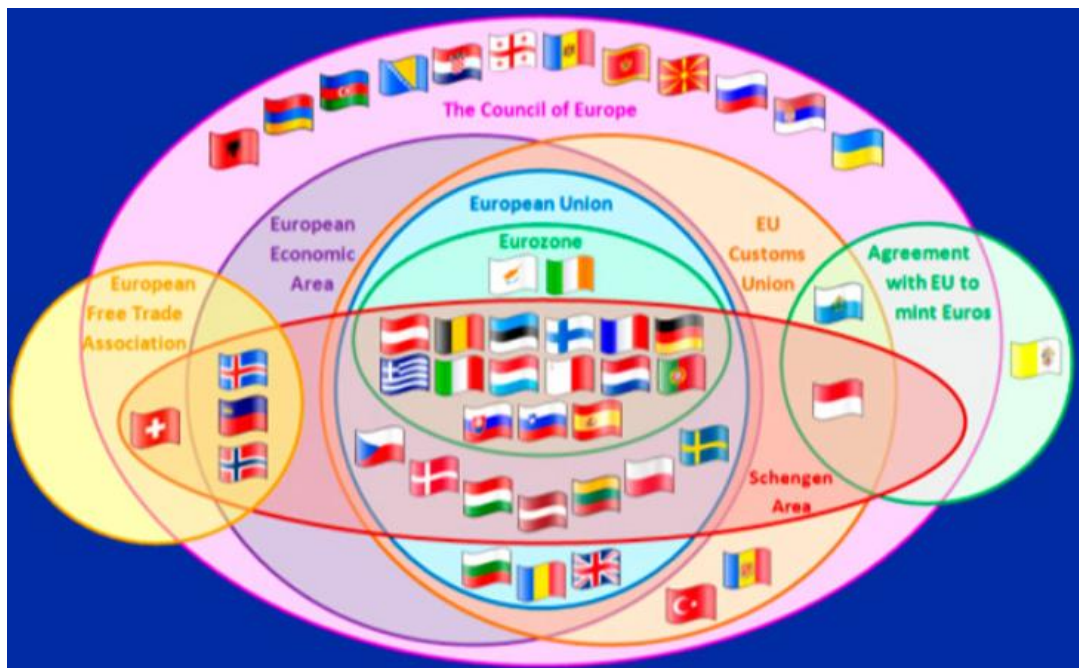
⁴⁷ Font: El bonsái catalán quiere crecer. Oriol Amat. La Vanguardia (16/10/2012).

⁴⁸ Font: <http://wilson.cat>

La següent imatge ens il·lustra molt bé el que acabem de comentar sobre els diferents tractats i acords existents a Europa.

Figura 4. Acords i tractats entre els diferents països europeus.

Font: <http://wilson.cat>

Amb tot això, volem deixar clar que hi ha vida fora de la Unió Europea, per tant, quedar-se'n fora no ha de ser cap drama, tal com ho volen fer veure des d'Espanya. Tot i així, creiem que aquest escenari és poc probable per tots els motius que ja hem anat explicant al llarg del treball.

6.1.1. Boicot comercial.

L'èxit de les empreses catalanes a la resta d'Espanya es basa únicament i exclusivament en la seva competitivitat. Si ofereixen productes competitius seguiran conservant la seva quota del mercat espanyol. Per les raons que acabem de comentar, l'argument del boicot cau pel seu propi pes. Els consumidors (empresaris i particulars) prenen les seves decisions de consum en funció de la relació qualitat/preu dels productes respecte els mateixos productes d'altres empreses. Així, resulta complicat creure que els consumidors espanyols canviaran el seu criteri de decisió a l'hora d'adquirir certs productes, prioritant el seu origen per davant de la qualitat i el preu.

Determinar les conseqüències d'un boicot d'aquestes característiques no és senzill pel fet que s'han de prendre una sèrie d'hipòtesis que bé poden ser errònies. Ens hem basat en un estudi realitzat per Modest Guinjoan i Xavier Cuadras Morató, sobre els efectes d'un boicot. Aquest estudi parteix de dues hipòtesis. D'una banda, el boicot afectaria en major mesura als productes destinats als consumidors finals que no pas a les empreses, un fet que s'explica principalment pel sentiment nacionalista i de ràbia que una part de la població espanyola podria sentir, quelcom que podria marcar les decisions de consum dels consumidors finals, mentre les empreses no tenen tant en compte aquests sentiments patriòtics. D'altra banda, es parteix també del supòsit que el boicot seria idèntic en una i altra banda, és a dir, que el boicot dels productes catalans al mercat espanyol seria de la mateixa magnitud que el que patirien els productes espanyols a Catalunya.

La taula següent ens mostra els resultats d'aquest estudi:

Taula 23. Impacte d'un boicot comercial en el PIB català (en %).

PIB	Impacte del boicot sobre les vendes als consumidors finals (%)											
	0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	
0	0,0	-0,4	-0,9	-1,3	-1,7	-2,2	-2,6	-3,0	-3,5	-3,9	-4,3	
10		-1,6	-2,0	-2,4	-2,9	-3,3	-3,8	-4,2	-4,6	-5,1	-5,5	
20			-3,2	-3,6	-4,0	-4,5	-4,9	-5,4	-5,8	-6,3	-6,7	
30				-4,8	-5,2	-5,7	-6,1	-6,6	-7,0	-7,5	-7,9	
40					-6,4	-6,9	-7,3	-7,8	-8,2	-8,7	-9,1	
50						-8,1	-8,5	-9,0	-9,4	-9,9	-10,3	
60							-9,8	-10,2	-10,7	-11,1	-11,6	
70								-11,5	-11,9	-12,4	-12,9	
80									-13,2	-13,7	-14,2	
90										-15,0	-15,5	
100											-16,8	

Font: Sense Espanya. Modest Guinjoan i Xavier Cuadras Morató (2011).

En aquesta taula podem observar l'impacte real d'un boicot per part d'Espanya en el PIB català. És difícil determinar la magnitud del boicot tant pel que fa als consumidors finals com pel que fa a les empreses, per això en aquest estudi es presenten tots els escenaris possibles per tal que cadascú pugui triar aquell que cregui que s'ajustaria més a la realitat.

En l'apartat de la balança fiscal de Catalunya hem analitzat i quantificat el dèficit fiscal català amb l'Estat espanyol en aproximadament un 8% del PIB català. Doncs bé, agafant aquesta dada com a referència, en l'escenari d'una Catalunya independent es recuperaria aquest 8% del PIB, que representen els impostos catalans que marxen cap a Espanya i no tornen. Llavors, Catalunya es pot permetre un boicot espanyol que tingui un impacte de fins a un 8% en el seu PIB i la situació del país seria la mateixa que en l'actualitat dins d'Espanya. Què ha de passar per a què el boicot provoqui una reducció del 8% del PIB català? Segons les dades que ens mostra la taula anterior, seria necessària una disminució del 50% del total d'exportacions, o bé una disminució del 80% de les vendes a consumidors finals i un 40% de les vendes a empreses. Tot plegat, estem parlant d'escenaris molt improbables.

Segons un estudi de la Universitat Oberta de Catalunya, només el 20% del espanyols donaria suport a un boicot als productes catalans. De totes formes, no seria el primer boicot que hauríem patit els catalans; doncs, l'any 2005 les empreses catalanes dedicades a la producció i distribució de cava ja varen patir un boicot per part d'Espanya. Un boicot que tan sols va suposar una caiguda del 6,5% de les exportacions a la resta d'Espanya, mentre que va afavorir les exportacions a l'exterior, incrementant-les en un 6%.⁴⁹ Com a conseqüència d'aquest boicot, l'aleshores membre del govern tripartit a Catalunya, Josep Lluís Carod-Rovira, va qüestionar el seu suport a la candidatura de la ciutat de Madrid com a seu olímpica.

Un altre element important a tenir en compte és la durada d'aquest hipotètic boicot. Evidentment, els boicots no són eterns, però determinar la seva durada en el temps és especular sense tenir uns arguments sòlids on recolzar-se. "La major part dels estudis internacionals sobre boicots comercials a països reflecteixen el fet que aquests no tenen una durada excessivament llarga i perden efectivitat d'una manera ràpida, segurament tant pel cansament dels boicotejadors com per les actuacions defensives de les empreses afectades. Una altra característica que han fet ressaltar els estudis sobre aquests boicots és que molt rarament afecten igualment tots els productes procedents d'un país. De fet, la tendència és que es concentrin en productes especialment emblemàtics o representatius del país en qüestió (per exemple, el principal damnificat dels boicots als productes francesos sempre acostuma a ser el vi d'aquest país)."⁵⁰

Aquest boicot no afectaria de la mateixa manera els diferents sectors de l'economia catalana. Aquells sectors més exportadors serien, lògicament, els més afectats. Si bé, cal fer referència al sector turístic, un dels sectors amb més pes a l'economia de

---

⁴⁹ Font: Les raons econòmiques de l'Estat propi. Cercle Català de Negocis.

⁵⁰ Font: The Economic Challenges of the European Union. Xavier Cuadras i Morató.

Catalunya. La relació comercial de Catalunya amb Espanya pel que fa al sector turístic és deficitària actualment, és a dir, Espanya rep més turistes catalans que els turistes espanyols que rep Catalunya.⁵¹

A nivell internacional també trobem una sèrie d'exemples que demostren com els boicots es poden convertir en una eina de doble tall. L'any 2003, els Estats Units van dur a terme un boicot contra els vins francesos, fet que va provocar que França, posteriorment, s'oposés a la intervenció militar a l'Iraq. Així, tot i que alguns consumidors es van unir al boicot inicialment, molt d'ells, contraris a la guerra van aturar el seu boicot i van tornar a comprar vins francesos. També Xina, l'any 2008 va iniciar un boicot contra els productes francesos que va propiciar que França rebutgés el tracte de Xina envers el Tibet. Tot plegat va suposar un descens d'entre el 25% i el 30% en les vendes d'automòbils d'origen xinès a França.⁵²

"Històricament els boicots han tendit a ser destructius per als que boicotegen i per als boicotejats, la qual cosa ha fet que, en general, siguin de curta durada."⁵³

---

⁵¹ Font: The Economic Challenges of the European Union. Xavier Cuadras i Morató.

⁵² Font: Les raons econòmiques de l'Estat propi. Cercle Català de Negocis.

⁵³ Font: Los mercados en el nuevo escenario. Francesc Balcells. La Vanguardia (07/11/2012).

6.1.2. Efecte frontera.

Si bé és certa l'existència de l'*efecte frontera*, també és cert que les exportacions catalanes a l'estranger estan guanyant pes respecte les exportacions a la resta de l'Estat, tal com ja hem explicat anteriorment en aquest mateix treball. Per tant, partint de la base que un hipotètic procés d'independència no es produiria de la nit al dia, sinó que trigaria uns anys, és molt probable que al llarg d'aquest temps les exportacions catalanes a l'estranger segueixin creixent encara més, reduint el pes de les exportacions a la resta de l'Estat i, d'aquesta manera, alleujant les conseqüències negatives d'aquest *efecte frontera*.

"D'una banda no és gaire plausible que els vincles establerts durant més de 500 anys d'història en comú es tornin irrelevants fins al punt d'equiparar la distància entre Catalunya i Espanya a la distància entre Portugal i Espanya. D'altra banda, no existeix evidència empírica convincent que assenyali que la desintegració política comporti una sistemàtica i severa desintegració comercial."⁵⁴

Una manera adequada d'establir una aproximació del que podria passar en un procés de secessió de Catalunya respecte Espanya, és analitzar altres processos similars que s'hagin produït recentment. Si bé és cert, que no existeix cap precedent d'aquestes característiques dins de la Unió Europea, Escòcia sembla que en breu podria iniciar un procés molt similar al català. Si finalment el projecte escocès surt endavant, caldrà analitzar amb deteniment les seves conseqüències, així com les traves que s'hagin pogut trobar pel camí.

L'any 1993, Txecoslovàquia es va separar en dos estats: la República Txeca i Eslovàquia. Abans de la secessió, el 50% de les exportacions d'Eslovàquia tenien el seu destí a la República Txeca, mentre que el 33% de les exportacions txeques es dirigien a Eslovàquia. Es pot dir que en ambdós països les exportacions mútues tenien un pes considerable. Amb la separació, tots dos van veure reduïdes les seves exportacions mútues en un 25%, agreujada en part per la dissolució de la unió monetària entre ambdós països. Tanmateix, després del procés d'independència aquestes exportacions van créixer entre un 9 i un 18% en només tres anys, evidenciant que el boicot no es va poder allargar gaire en el temps. D'altra banda, també en aquests tres anys, tots dos estats van experimentar uns creixements importants pel que fa a les seves exportacions a l'estranger, la República Txeca un 51% i Eslovàquia un 62%.⁵⁵ Així es posava de manifest que les empreses nacionals de cadascun dels estats es van posar a treballar per tal d'aconseguir obrir nous mercats per a compensar la pèrdua inicial d'exportacions, quelcom que van aconseguir amb escreix.

---

⁵⁴ Font: Portugalización y Catalunya. Pol Antràs. La Vanguardia (28/10/2012).

⁵⁵ Font: The Economic Challenges of the European Union. Xavier Cuadras i Morató.

Uns anys abans, el 1991 va ser el torn d'Eslovènia. Tot i que no existeixen dades relatives al període anterior a la independència, sí que podem afirmar que els anys posteriors les exportacions d'Eslovènia a Iugoslàvia van créixer un 44%, mentre que les exportacions a la resta de països ho van fer en un 37%.⁵⁶ No obstant, en aquesta anàlisi cal tenir en compte que el procés d'independència d'Eslovènia no va ser un procés pacífic, tal com esperem que ho sigui en el cas català, sinó que va originar un conflicte bèl·lic.

Finalment, també analitzem el cas de les repúbliques bàltiques. Després dels processos d'independència, tant Lituània com Estònia i Letònia van experimentar uns creixements més grans en les seves exportacions a la resta de països (90%, 70% i 75%, respectivament) que a Rússia (65%, 19% i 31%, respectivament).⁵⁷

---

⁵⁶ Font: The Economic Challenges of the European Union. Xavier Cuadras i Morató.

⁵⁷ Font: The Economic Challenges of the European Union. Xavier Cuadras i Morató.

6.2. Arguments en contra.

Després de presentar i analitzar els arguments a favor de la independència de Catalunya pel que fa als aspectes comercials, ara toca analitzar aquells arguments contraris a la independència.

Referent a la balança comercial, el principal argument que s'utilitza en contra de la independència de Catalunya és el fet que Espanya representa un gran mercat per a Catalunya, cosa totalment certa. L'any 2010 Catalunya exportava més a la resta de l'Estat espanyol que a l'estranger⁵⁸.

En aquest mateix estudi de *Convivència Cívica Catalana*, titulat *Las Cuentas claras de Cataluña*, es presenta una comparativa de les exportacions de Catalunya a les diferents comunitats autònomes de l'Estat i a països estrangers.

Taula 24. Comparativa de les exportacions de Catalunya l'any 2010.

EXPORTACIONS DE CATALUNYA (en M€)			
Itàlia	4.884	Andalusia	7.771
Alemanya	4.651	Aragó	6.761
Regne Unit	2.415	Castella-La Manxa	2.593
Estats Units	1.411	Castella-Lleó	2.373
Xina	677	Múrcia	1.917
Japó	430	Galícia	1.356

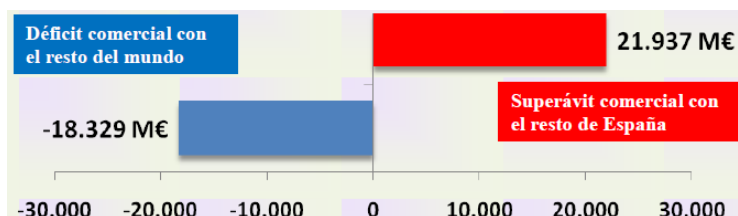
Font: Las cuentas claras de Cataluña. Convivencia Cívica Catalana.

Només les exportacions a les comunitats autònomes d'Andalusia o Aragó ja representen un volum superior a les exportacions catalanes a qualsevol altre país del món.

Segons aquest mateix estudi, l'any 2010 Catalunya registra un superàvit comercial amb la resta d'Espanya, mentre registra un dèficit comercial amb la resta del món.

⁵⁸ Font: Las cuentas claras de Cataluña. Convivencia Cívica Catalana.

Gràfic 17. Saldo comercial de Catalunya l'any 2010.

Font: Las cuentas claras de Cataluña. Convivencia Cívica Catalana.

A continuació, esmentem alguns dels arguments que exposa *Convivencia Cívica Catalana* en el seu estudi *Las cuentas claras de Cataluña* sobre les conseqüències econòmiques de la hipotètica independència de Catalunya.

Taula 25. Impacte econòmic d'una hipotètica secessió de Catalunya.

Factor	Impacto sobre el PIB	
	%	Valor
Disminución del saldo externo como consecuencia de la caída de ventas de las empresas catalanas al resto de España y a la UE	-5.79 %	-12.155 M€
Deslocalización de empresas de Cataluña	-6.50 %	-13.632 M€
Impacto sobre el consumo y la inversión	-7.86 %	-16.478 M€
TOTAL	-20.15 %	-42.266 M€

Font: Las cuentas claras de Cataluña. Convivencia Cívica Catalana.

Primer, es comenta que hi hauria una caiguda de vendes de les empreses catalanes a la resta d'Espanya i a la Unió Europea. Aquest argument es sosté amb la premissa que Catalunya quedaria fora de la Unió Europea. Aquest procés no té precedents a dins de la Unió Europea, per tant, no es pot assegurar quina seria la situació final després de la independència, un risc massa elevat que haurien d'assumir els catalans.

"S'ha de valorar també el risc evident de deslocalització de les empreses catalanes. Degut a la forta implicació de les grans empreses catalanes en l'economia del conjunt d'Espanya i la seva important presència i distribució per tota la geografia espanyola, es pot suposar que una alteració política radical

com l'aparició d'una nova frontera, pot comportar una reestructuració de les empreses catalanes destinades a preservar la seva quota de mercat al conjunt d'Espanya.

Aquests canvis tindran diversos objectius: evitar els nous aranzels imposats a les empreses catalanes, eludir possibles reaccions de rebuig i boicot dels consumidors a productes d'origen català i el manteniment de la seva influència als òrgans polítics de decisió d'Espanya. Per tots aquests motius, no és en absolut cap bogeria que un nombre rellevant d'empreses acabessin deslocalitzant-se, abandonant Catalunya i traslladant part de la seva activitat a la resta d'Espanya.⁵⁹

Finalment, s'exposa que aquesta deslocalització suposaria una disminució del consum i la inversió a Catalunya, a causa de les barreres que s'establirien com a resultat de la creació d'un Estat català.

El resultat de tot plegat seria una disminució considerable del PIB, ni més ni menys que un 20% aproximadament, quelcom insostenible per a qualsevol economia de qualsevol país. Això deixaria molt tocada l'economia catalana i trigaria molts anys a recuperar-se, si és que ho aconsegueix.

---

⁵⁹ Font: Las cuentas claras de Cataluña. Convivencia Cívica Catalana.

6.2.1. Boicot comercial.

Són moltes les veus que asseguruen que es produiria un boicot. No podem obviar les fortes pressions polítiques que, molt probablement, es produirien des d'Espanya per tal de boicotejar tot allò que prové de Catalunya. És per aquest motiu que hem cregut convenient analitzar les possibles conseqüències d'un hipotètic boicot contra Catalunya, tal com ja ho hem fet anteriorment. Un boicot que seria, probablement, en ambdues direccions, és a dir, que el boicot d'Espanya contra els productes catalans provocaria al mateix temps una reacció de les mateixes característiques en la població catalana vers els productes espanyols. Les conseqüències del boicot van més enllà dels perjudicis que causarien a les empreses catalanes exportadores a la resta d'Espanya, sinó que també es veurien greument afectades aquelles empreses subministradores de les empreses exportadores i, al mateix temps, les subministradores de les subministradores.

Això provocaria, d'una banda, que les exportacions catalanes a Espanya s'haguessin de col·locar en altres països, obrint així nous mercats. D'altra banda, les importacions que actualment provenen d'Espanya s'haurien d'intentar aconseguir en altres mercats.

6.2.2. Efecte frontera.

Tampoc es pot passar per alt el que molts experts anomenen *efecte frontera*, sobre el qual s'han publicat diversos estudis recentment. L'efecte frontera analitza les relacions comercials entre diferents regions separades per fronteres geogràfiques, polítiques, culturals, religioses o de qualsevol altre tipus. Segons l'efecte frontera, l'activitat comercial d'un determinat territori és més elevada amb altres territoris del seu mateix país, en què existeix un lliure comerç sense barreres polítiques ni ideològiques. Inclús, quan la distància geogràfica amb un altre territori d'un altre país és menor, l'activitat comercial amb aquest segueix essent inferior.

"L'existència de traves administratives i aranzelàries al comerç internacional, les diferències culturals i lingüístiques o la utilització de diferents monedes són factors que poden explicar l'efecte frontera, però el més sorprenent és que aquest també es dona entre territoris sense pràcticament restriccions comercials de cap tipus i que fins i tot comparteixen llengua (la major part del Canadà i els Estats Units) o moneda (en el si de la Unió Monetària Europea). L'efecte frontera, per tant, donaria compte del fet que el Quebec comercia molt més amb British Columbia que amb New York o Massachusetts, territoris molt més rics i alhora més propers geogràficament. Per reblar el clau, hi ha estudis que demostren l'existència d'un efecte frontera provocat per les divisions administratives (estats nord-americans, províncies canadenques, comunitats autònomes espanyoles, etc.) dins d'un mateix estat. Tot això ha fet que l'efecte frontera sigui un fenomen mal entès pels economistes, en gran part incompatible amb la teoria econòmica dominant en la professió i que, per tant, hagi donat lloc a un volum de recerca molt notable."⁶⁰

Més concretament, podem analitzar alguns exemples del cas català.

"Les empreses catalanes venen a la resta d'Espanya cinc vegades més que a França, tot i que França té més habitants, més PIB i més capacitat de compra que Espanya i les distàncies geogràfiques són similars. (...) Sens dubte, el fet de formar part del mateix país intervé en la facilitat de generar un major nombre d'intercanvis comercials i d'obtenció d'ingressos de les empreses catalanes. (...) Un altre exemple igualment evident de l'existència de l'*efecte frontera* és la regió francesa del *Midi*, el Migdia francès, que comprèn el sud de França que limita amb Espanya i té unes característiques econòmiques molt similar a les de Catalunya. (...) Les empreses de Catalunya venen a la resta d'Espanya 11 vegades més que les empreses del Migdia Francès, tot i ser dues regions molt similars econòmicament. És obvi, de nou, com l'existència d'una frontera política dificulta les vendes per part de les empreses i la seva no existència les facilita."⁶¹

---

⁶⁰ Font: The Economic Challenges of the European Union. Xavier Cuadras i Morató.

⁶¹ Font: Las cuentas claras de Cataluña. Convivencia Cívica Catalana.

6.3. Síntesi.

Les posicions contràries a la independència tracten d'atemorir la població catalana argumentant que les exportacions a Espanya es veurien molt afectades i moltes empreses ubicades a Catalunya marxarien a Espanya.

Així, curiosament, se'ns presenten les dades relatives a les exportacions de Catalunya per a l'any 2010⁶², el darrer any on Catalunya exportava més a la resta de l'Estat que a l'estranger. Tal com hem explicat anteriorment, l'any 2011 és el primer any en què Catalunya exporta més a l'estranger que a la resta de l'Estat.

En aquest estudi de *Convivència Cívica Catalana* es presenta una comparativa que no té en compte l'evolució durant els darrers anys de les diferents exportacions de Catalunya. A més, es comparen les exportacions a les altres 16 comunitats autònomes amb les exportacions als països de la resta del món que, si els càlculs no em fallen, crec que són més de 16. Això sense tenir en compte que venim d'un món on existien una gran quantitat de barreres comercials que durant anys han condicionat les relacions comercials a tots els països del món. Des de que s'ha començat el procés de globalització hem pogut observar com la tendència s'ha anat revertint en favor de les exportacions a l'estranger, tal com hem comentat anteriorment.

Si bé ja ha quedat palès que Catalunya l'any 2011 registra un superàvit comercial no només amb la resta d'Espanya sinó també amb la resta del món, sí que és cert que l'any 2010 Catalunya registra un lleuger dèficit comercial amb la resta del món, però no de la magnitud que ens volen fer creure des de *Convivència Cívica Catalana*. En aquest estudi tampoc es fa referència a l'evolució d'aquests saldos comercials durant els darrers anys, en què el superàvit amb la resta d'Espanya va disminuint, mentre el saldo comercial amb la resta del món evoluciona favorablement.

Com a conclusió, després d'analitzar com els hi ha anat als diferents països europeus que han dut a terme processos similars al que es planteja ara mateix a Catalunya, podem afirmar que l'activitat comercial del país no se'n veuria perjudicada. És més, en els casos que hem analitzat, l'activitat comercial dels països no només no ha resultat perjudicada sinó que s'ha vist enfortida per l'obertura cap a nous mercats.

"No té perquè produir-se una caiguda del PIB, i en el cas que es produís, és un error pensar que es materialitzaria de forma immediata, en tot cas no es materialitzaria íntegrament fins al cap d'unes dècades. En canvi, l'estalvi fiscal tindria lloc de forma immediata després de la independència, la qual cosa seria suficient per a contrarestar la possible caiguda del PIB."⁶³

---

⁶² Font: Las cuentas claras de Cataluña. Convivencia Cívica Catalana.

⁶³ Font: Alarmismo innecesario. Marta Espasa y Núria Bosch. La Vanguardia (04/11/2012).

Cal recordar que hi ha un país que no pertany a la Unió Europea, com és Suïssa, que és una de les principals potències econòmiques a Europa. Amb això no volem dir que Catalunya, amb la independència, seria com Suïssa, però tampoc seria pas com Albània, tal com asseguren algunes veus contràries al procés de secessió.

"El dubte no és si una Catalunya amb Estat propi seria viable, sinó el nivell de prosperitat que podria assolir."⁶⁴

"En aquest escenari no seria pas Catalunya qui tindria problemes de viabilitat."⁶⁵

---

⁶⁴ Font: Próspera y viable. Heribert Padrol Munté. La Vanguardia (15/10/2012).

⁶⁵ Font: El bonsái catalán quiere crecer. Oriol Amat. La Vanguardia (16/10/2012).

7. Conclusions.

Després d'haver realitzat aquest treball en profunditat sobre la viabilitat econòmica d'una Catalunya independent, podem donar resposta a la hipòtesi que ens plantejàvem a l'inici del treball.

Hem començat el treball analitzant els diferents indicadors macroeconòmics de Catalunya i comparant-los amb els dels països de la Unió Europea. Amb aquesta comparativa ha quedat palès que Catalunya presenta unes xifres amb les que podria situar-se al nivell de les economies europees capdavanteres.

Ja hem vist al llarg del treball que Catalunya rep un tracte desfavorable en matèria econòmica per part de l'Estat espanyol, basant-se en el que anomenen la solidaritat. Un concepte de solidaritat que hem pogut comprovar que no és el mateix a Espanya que a Alemanya, per exemple.

A nivell fiscal Catalunya aporta molts més impostos a l'Estat espanyol dels que n'acaba rebent al final. No tan sols això, sinó que la diferència entre el que aporta i rep Catalunya és excessiva, unes xifres molt per sobre del que succeeix a altres països europeus. Amb la independència, Catalunya podria gestionar els seus propis recursos. Si bé és cert que algunes despeses que ara són assumides per l'Estat espanyol haurien de ser assumides per l'Estat català, aquestes serien àmpliament compensades amb els guanys addicionals provinents dels impostos recaptats, ja que no s'enviarien a Madrid, com succeeix actualment.

A nivell comercial, sí que podem acceptar que existeix un lleuger grau d'incertesa pel fet que no se saben amb exactitud els efectes que podria tenir un hipotètic boicot o les conseqüències de l'efecte frontera. No obstant, ja hem explicat en l'apartat corresponent els arguments de diferents estudis realitzats per experts en la matèria i hem pogut comprovar que tant els efectes d'un boicot com l'efecte frontera no tenen perquè comprometre la viabilitat de Catalunya a mitjà i llarg termini. A més, hem vist exemples de processos similars que han tingut lloc al llarg del segle XX i, en cap cas ha suposat un endarreriment per a les economies dels països independitzats.

Pel que fa a la inversió de l'Estat espanyol a Catalunya, podem dir que segueix la mateixa tendència que en l'aspecte fiscal. Catalunya no rep la inversió en infraestructures que necessita per la seva capacitat i desenvolupament econòmics. Amb aquestes polítiques d'inversió i d'altres polítiques sense cap sentit, com el fet de vetar l'arribada d'avions de certs països a l'aeroport d'El Prat, l'Estat espanyol no fa més que aïllar Catalunya. Sense inversió pública no hi ha inversió privada, i així un país no pot avançar. També pel que fa a despesa pública en matèries com l'educació, les ajudes a la dependència, les ajudes a la vivenda, etc. Catalunya rep un tracte de desigualtat vers la resta de l'Estat espanyol.

Amb tot això, és evident que si Catalunya segueix a l'Estat espanyol com fins ara, està condemnada a la decadència i a l'empobriment. Alguns encara confien en aconseguir canviar el sistema de finançament actual per un de més just, però ja són molts anys intentant negociar amb l'Estat espanyol, molts anys de negatives, molts anys d'incompliment d'acords, molts anys abaixant el cap, i ara sembla que ha arribat el moment en què la paciència de molts catalans ja s'ha acabat.

Catalunya necessita disposar dels instruments que proporciona tenir un Estat propi, uns instruments que permetran el govern de la Generalitat gestionar directament els seus recursos, sense haver de dependre d'un tercer. Una oportunitat d'or per a reinventar el model polític i social que ens ha dut a la crisi financera actual. Una oportunitat per reorganitzar les institucions i els organismes públics. Una oportunitat per tractar d'imitar les pràctiques d'economies més avançades i països amb un estat del benestar superior al nostre. Tot plegat, una oportunitat per acostar-nos més a Europa.

Per tant, després de tota aquesta anàlisi, podem concloure amb un sí rotund a la pregunta: És viable econòmicament una Catalunya independent? Catalunya ha estat sempre el motor econòmic per al desenvolupament de l'Estat espanyol i no hi ha cap dubte que se'n podria sortir amb un Estat propi.

8. Bibliografia.

- AMAT, O. (16/10/2012). *El bonsái catalán quiere crecer*. La Vanguardia.
- ANTRÀS, P. (28/10/2012). *Portugalización y Catalunya*. La Vanguardia.
- ARBOLÍ, C. (08/12/2011). *Foment abandona les carreteres catalanes*. Ara.
- BALCELLS, F. (07/11/2012). *Los mercados en el nuevo escenario*. La Vanguardia.
- BOIX, C. (31/10/2012). *Catalunya en el siglo XXI*. La Vanguardia.
- Borsa de Barcelona (30/12/2011).
- BOSCH, A. (03/11/2012). *¿Mediocridad segura o cambio incierto?* La Vanguardia.
- BOSCH, N. and ESPASA, M. (2012). *Feasibility of Catalonia as a state. Analysis of public funds*. Barcelona Institute of Economics. University of Barcelona.
- Cercle Català de Negocis. (2011). *L'estat Català és viable perquè és petit*.
- Cercle Català de Negocis. (2011). *Les raons econòmiques de l'Estat propi*.
- Cercle d'Estudis Sobiranistes. (2012). *L'estat espanyol contra Catalunya*.
- Convivència Cívica Catalana. (2012). *Las cuentas claras de Cataluña*.
- Convivència Cívica Catalana. (2012). *Las trampas de la balanza fiscal*.
- Convivència Cívica Catalana. (2012). *Nota de prensa sobre las pensiones catalanas*.
- Convivència Cívica Catalana (2012). *La financiación del gobierno catalán*.
- CUADRAS I MORATÓ, X. (2012). *Algunas reflexiones sobre la independencia de Cataluña y la economía de los catalanes*. Universitat Pompeu Fabra.
- CUADRAS I MORATÓ, X. (2012). *The Economic Challenges of the European Union*.
- ESPASA, M. i BOSCH, N. (04/11/2012). *Alarmismo innecesario*. La Vanguardia.
- GALÍ, J. (14/10/2012). *La independencia, ¿para hacer qué?* La Vanguardia.
- Generalitat de Catalunya. *Resultats de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central 2006-2009*. Departament d'Economia i Coneixement.
- GUINJOAN, M. i CUADRAS MORATÓ, X. (2011) *Sense Espanya*. Pòrtic.

Idescat (2012). Deute públic respecte al PIB (2012).

Instituto de Estudios Fiscales (2012). Las balanzas fiscales de las CC.AA. españolas con las AA. públicas centrales (2008).

JULIANA, E. (13/03/2011). *Tres planes Marshall*. La Vanguardia.

LAGO PEÑAS, S. (21/10/2012). *Catalunya da sentido a España*. La Vanguardia.

LLADÓ, C. (2008). *Catalunya: estat de la nació*. Pòrtic.

LOBO, JOSÉ L. (20/09/2012). *Una Cataluña independiente nacería ahogada por una deuda de 155.000 millones de euros*. El Confidencial.

LÓPEZ I CASASNOVAS, G. (29/10/2012). *Sentido común, entendimiento*. La Vanguardia.

LLARCH, E. (17/10/2012). *Una oportunidad para España*. La Vanguardia.

OLIVER ALONSO, J. (20/10/2012). *Hay otras alternativas*. La Vanguardia.

PADROL MUNTÉ, H. (15/10/2012). *Próspera y viable*. La Vanguardia.

PALUZIE, E. i SOUTO, G. (2012). *La balança fiscal del sistema de Seguretat Social català amb l'Administració central*. Cercle d'Estudis Sobiranistes.

PASTOR, A. (19/10/2012). *¿Qué nos ha pasado?* La Vanguardia.

PIMEC. (2009). Carreteres d'alta capacitat. Situació a Catalunya i comparativa.

RAHOLA, P. (21/12/2010). *Metàfora AVE*. La Vanguardia.

VENTURA, J. (23/10/2012). *Bienvenido el tándem Catalunya-Europa*. La Vanguardia.

Fonts electròniques

<http://salaimartin.com> (Consulta: 05/11/2012) *Dos imágenes que demuestran que Catalunya independiente estará en la UE*. Xavier Sala i Martín.

<http://salaimartin.com> (Consulta: 15/12/2012) *Dèficit Fiscal Català i el PSC*. Xavier Sala i Martín.

<http://wilson.cat> (Consulta: 27/12/2012) *Independència i pensions: la mentida més innoble*.

<http://www.cadenaser.com> (Consulta: 27/12/2012) *Nou retard en l'entrada en funcionament de l'AVE Barcelona - França*. Carme Martínez.